
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

**GMINA WIŃSKO
POWIAT WOŁOWSKI
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA WIŃSKO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Karolina Bonowicz – Analityk Stażysta

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp.....	6
2. Efekty realizacji dotychczasowego programu	8
3. Ocena stanu środowiska	10
3.1 Charakterystyka gminy.....	10
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	10
3.1.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza	11
3.1.3 Infrastruktura techniczna	19
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	21
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	21
3.2.2 Zagrożenia hałasem	36
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	39
3.2.4 Gospodarowanie wodami	41
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	51
3.2.6 Zasoby geologiczne.....	54
3.2.7 Gleby.....	58
3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	60
3.2.9 Zasoby przyrodnicze	64
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	78
3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	80
3.4 Zagadnienia horyzontalne	82
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu	82
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	85
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	86
3.4.4 Monitoring środowiska	87
3.5 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych.....	88
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	94
4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	94
4.2 Instrumenty realizacji programu	104
5. System realizacji programu ochrony środowiska	105
5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie.....	105
5.2 Monitoring programu ochrony środowiska	107
6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	110
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	135
Spis tabel, rysunków i wykresów	137

Wykaz skrótów

As – Arsen

B(a)P – benzo(a)piren

Ca – Wapń

CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

ChZT – Chemiczne zapotrzebowanie tlenu

CO – Tlenek węgla

c.o. – centralne ogrzewanie

CO₂ – Dwutlenek węgla

c.w.u. – ciepła woda użytkowa

Dz.U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

K – Potas

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB) wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

MD – monitoring diagnostyczny

MO – monitoring operacyjny

M.P. – Monitor Polski

NAT – naturalna jednolita część wód

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

nn – niskie napięcie

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO_x – tlenki azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PGW Wody Polskie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

PIB – Państwowy Instytut Badawczy

PM – pył zawieszony (PM₁₀, PM_{2,5})

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska albo z

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

SN – średnie napięcie

SZCW – Silnie zmieniona część wód

SO₂ – Dwutlenek siarki

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

ŚOR – środki ochrony roślin

temp. – temperatura

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WE – Wspólnota Europejska (zastąpiona przez UE)

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WHO – (z ang. World Health Organization) Światowa Organizacja Zdrowia

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WN – wysokie napięcie

ZPO – Zapobieganie Powstawaniu Odpadów

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

ZDR – zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd powiatu, a następnie uchwalany przez radę gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 poz. 2373 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie powiatu oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 poz. 1098 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021 poz. 888 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2021 poz. 779 ze zm.),

- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1114 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2020 poz. 1903),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2020 poz. 1680),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 2233 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2021 poz. 76),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1326 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2021 poz. 741 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2021 poz. 1275 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2020 poz. 2028),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2021 r. poz. 1420 ze zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy Wińsko w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz stan infrastruktury i środowiska,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Gmina w poprzednich latach realizowała Program Ochrony Środowiska Gminy Wińsko.

W ostatnich latach w zakresie ochrony środowiska realizowała następujące zadania:

- udzielała dofinansowań do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- unieszkodliwiła w 2020 r. 42,18 Mg odpadów azbestowych,
- objęła wszystkich mieszkańców gminy systemem gospodarki odpadami,
- przeprowadziła remont wraz z termomodernizacją budynku Urzędu Gminy w Wińsku,
- przeprowadziła modernizację dróg gminnych w sąsiedztwie wińskiego rynku,
- przeprowadziła modernizację drogi powiatowej nr 1277D Wińsko – Smogorzów – Smogorzówek,
- przeprowadzono modernizację SUW Węgrzce,
- zakupiono i zamontowano stacjonarne agregaty prądotwórcze na SUW w Wińsku i SUW w Węgrzcach,
- wymieniono sieć wodociągową pomiędzy miejscowościami Gryżyce – Rajczyn,
- przebudowano drogi gminne w Krzelowie,
- przebudowano drogę gminną Brzózka – Głębowice, Stryjno – Brzózka, Stryjno-Grzeszyn, Brzózka – Głębowice, Stryjno – Brzózka,
- przebudowano drogę gminną z miejscowości Słup do miejscowości Boraszyce Małe, z miejscowości Boraszyce Małe do miejscowości Węgrzce, z miejscowości Wińsko przez miejscowość Rogówek do DK nr 36,
- przebudowano drogę gminną w miejscowości Stryjno,
- przebudowano drogę gminną w Piskorzynie, w Kleszczowicach, w Boraszycach Wielkich, w Wińsku, ul. Akacyjowa, w Rudawie, w Kozowie, w Małowicach, w Białawach Wielkich,
- przeprowadzono modernizację urządzeń na oczyszczalni ścieków w Wińsku,

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Wińsko – etap I i etap II,
- dofinansowano zakup beczki asenizacyjnej dla ZGKiM,
- zakupiono ciągnik wraz z osprzętem dla ZGKiM,
- wykonano modernizację rowów Piskorzyna,
- wykonano modernizację stawów gminnych,
- wymieniono hydranty na sieciach wodociągowych,
- wykonano zasuwę w sieci wodociągowej,
- wymieniono pompy – SUW i przepompowania,
- przeprowadzono modernizację SUW Białawy,
- przebudowano drogę powiatową nr 12 5 D w miejscowości Węgrzce,
- przebudowano drogi Smogorzów Wielki - Baszyn i Smogorzówek – Domanice,
- przebudowano drogę w Krzelowie wraz z przebudową niezbędną infrastrukturą,
- zakupiono średni samochód ratowniczo-gaśniczy dla jednostki OSP Orzeszków,
- zakupiono system powiadamiania DSP 52 L OSP Krzelów,
- przeprowadzono budowę oczyszczalni ścieków – FS Moczydlnica Klasztorna,
- zamontowano szamba oraz przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne – FS Gryżyce,
- zmodernizowano PSZOK,
- rozbudowano oświetlenie w Gminie Wińsko,
- rozbudowano oświetlenie uliczne – FS Wińsko,
- zmodernizowano rowy Stryjno,
- dofinansowano modernizację rowu wraz z mostkiem w miejscowości Smogorzów Wielki,
- zmodernizowano dwa stawy w Wyszęcicach wraz z czyszczeniem rowu odprowadzającego wodę ze wsi,
- modernizację stawu wraz z rowem w Budkowie,
- zmodernizowano staw w Smogorzowie Wielkim,
- wymieniono zbiorniki SUW Boraszyce Wielkie,
- zmodernizowano przepompownię Wińsko,
- zmodernizowano SUW Białawy Wielkie i Małowice,
- zakupiono pompy do SUW Węgrzce,
- przebudowano drogi powiatowe (Chodnik Brzózka, droga Rudawa-Smogorzów, droga Smogorzówek),
- wymieniono piec SP Orzeszków,
- udzielono dotacji na wymianę źródeł ciepła w budynkach.

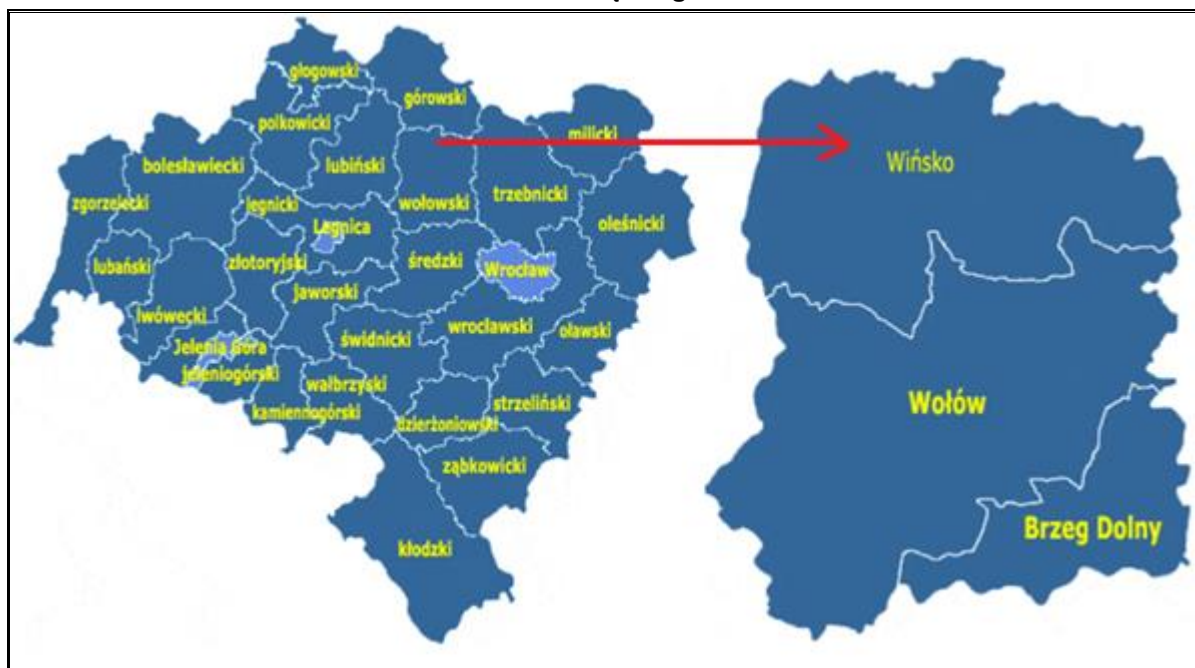
3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Wińsko jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa dolnośląskiego, w północnej części powiatu wołowskiego. Oddalona jest o ok. 16 km od miejscowości Wołów, 35 km od miejscowości Lubin oraz 28 km od miejscowości Rawicz. W skład gminy wchodzi 44 sołectwa: Aleksandrowice, Baszyn, Białawy Małe, Białawy Wielkie, Boraszyce Małe, Boraszyce Wielkie, Brzózka, Budków, Buszkowice Małe, Chwałkowice, Domanice, Dąbie, Gryżyce, Grzeszyn, Głębowice, Iwno, Jakubikowice, Kleszczowice, Konary, Kozowo, Krzelów, Małowice, Moczydlnica Klasztorna, Morzyna, Naroków, Orzeszków, Piskorzyna, Przyborów, Rajczyn, Rogów Wołowski, Rogówek, Rudawa, Smogorzów Wielki, Smogorzówek, Staszowice, Stryjno, Słup, Turzany, Wińsko, Wrzeszów, Wyszęcice, Węglewo, Węgrzce, Łazy.

Rysunek 1. Położenie gminy Wińsko na tle powiatu wołowskiego i województwa dolnośląskiego

Źródło: <http://gminy.pl>

Gmina Wińsko sąsiaduje z gminą:

- wiejską Rudna,
- wiejską Jemielno,
- miejsko-wiejską Wąsosz,
- miejsko-wiejską Żmigród,
- miejsko-wiejską Prusice,

- miejsko-wiejską Wołów,
- miejsko-wiejską Ścinawa.

Gmina Wińsko obejmuje obszar o powierzchni 250 km². Powierzchnia ta stanowi 37,04% powierzchni powiatu oraz 1,25% powierzchni województwa dolnośląskiego. Największy udział w powierzchni gminy stanowią użytki rolne.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, gmina Wińsko położona jest na obszarze czterech mezoregionów: Wysoczyzna Rościszawska, Obniżenie Ścinawskie, Wzgórza Trzebnickie oraz Kotlina Żmigrodzka.

Tabela 1. Położenie gminy Wińsko wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Wińsko				
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa			
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski			
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie			
Makroregion	Wał Trzebnicki		Nizina Śląska	Obniżenie Milicko - Głogowskie
Mezoregion	Obniżenie Ścinawskie	Wzgórza Trzebnickie	Wysoczyzna Rościszawska	Kotlina Żmigrodzka

Źródło: Kondracki J. (2002), Geografia regionalna Polski

3.1.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza

DEMOGRAFIA

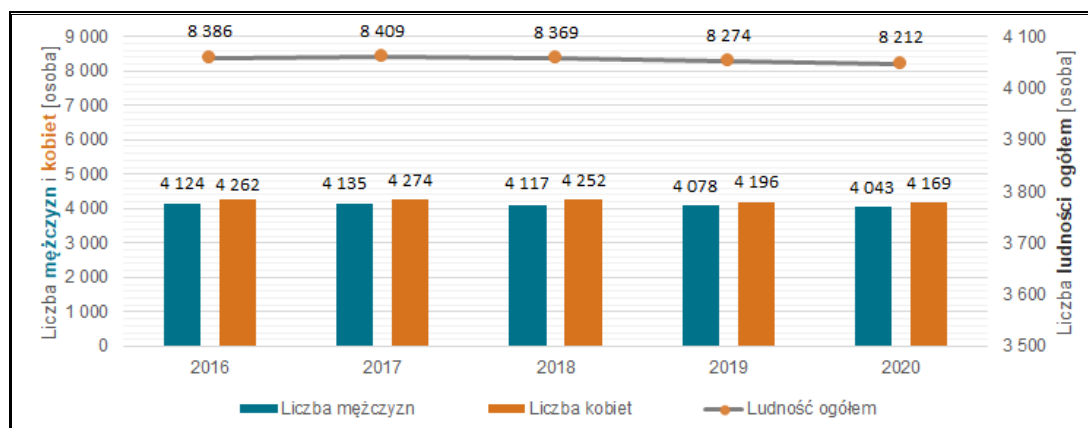
Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 gminę zamieszkiwało 8 212 osób, z czego liczba mężczyzn wynosiła 4 043 osoby (49,23%), a liczba kobiet 4 169 osób (50,77%). Na przestrzeni analizowanych lat (2016-2020) zmniejszyła się liczba mieszkańców. Spadek dotyczył zarówno liczebności kobiet, jak i mężczyzn. Liczba mieszkańców ogółem spadła o 174 osoby, tj. o 2,07% w stosunku do roku 2016, z czego liczba mężczyzn spadła o 81 osób, tj. 1,96%, a liczba kobiet o 93 osoby, czyli 2,18%. Przez cały analizowany okres liczba kobiet przeważała nad liczbą mężczyzn.

Tabela 2. Liczba ludności w gminie Wińsko w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	8 386	8 409	8 369	8 274	8 212
Mężczyźni		4 124	4 135	4 117	4 078	4 043
Kobiety		4 262	4 274	4 252	4 196	4 169

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Wińsko w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
 Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2016-2020 odnotowano:

- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 4,20%,
- spadek ludności w wieku produkcyjnym o 4,00%,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 6,04%.

Tabela 3. Ludność gminy Wińsko w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych

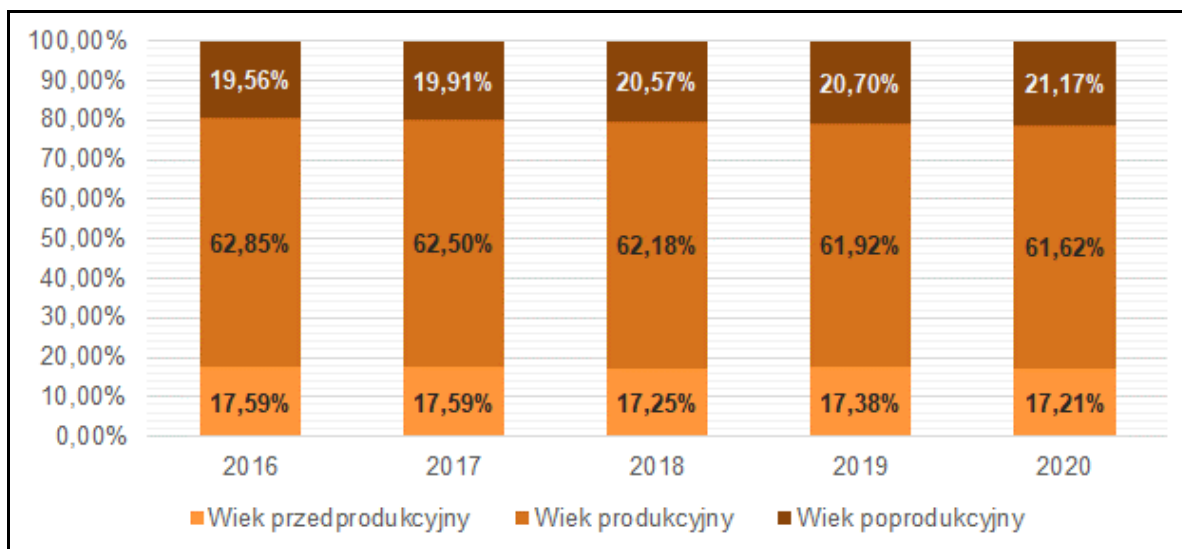
Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 475	1 479	1 444	1 438	1 413
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	5 271	5 256	5 204	5 123	5 060
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 640	1 674	1 721	1 713	1 739

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
 W 2020 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 17,21%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 61,62%,
- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 21,17%.

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Wińsko w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

PRZYRÓST NATURALNY

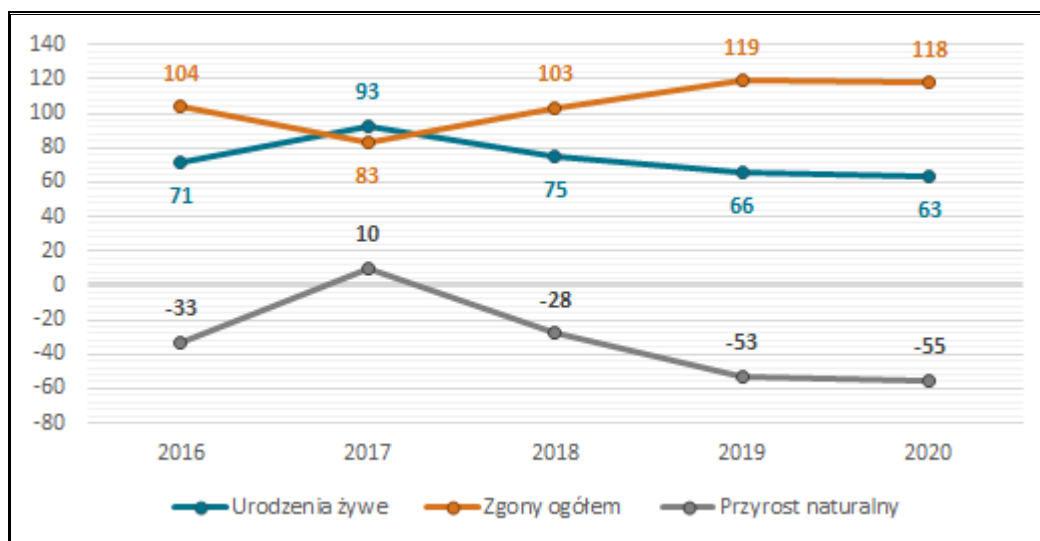
We wszystkich latach analizy (2016-2020) odnotowano ujemny przyrost naturalny. Ujemny przyrost naturalny świadczy o większej liczbie zgonów ogółem niż urodzeń żywych. Szczegółowe dane przyrostu naturalnego na terenie gminy Wińsko przedstawione zostały w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 4. Urodzenia żywe, zgony ogółem i przyrost naturalny na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	71	93	75	66	63
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	104	83	103	119	118
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	-33	10	-28	-53	-55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 3. Przyrost naturalny na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

MIGRACJE

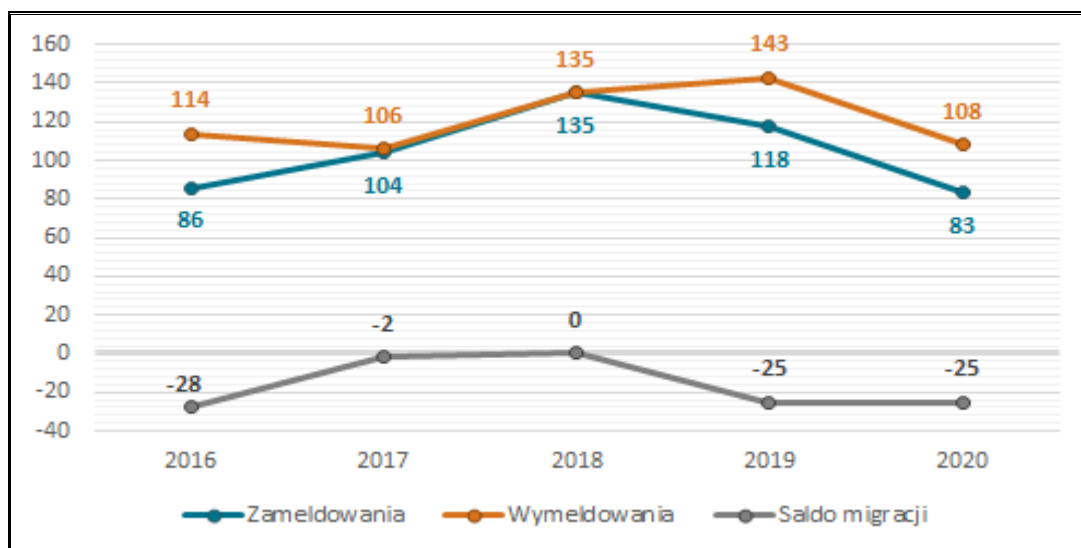
W latach 2016-2017 oraz 2019-2020 odnotowywano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób, które wymeldowały się z danego obszaru, w stosunku do osób, które się zameldowały. Jedynie w roku 2018 saldo migracji było dodatnie. Szczegóły prezentuje tabela i wykres poniżej.

Tabela 5. Migracja na pobyt stały na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	Ogółem	Osoba	86	104	135	118	83
Wymeldowania	Ogółem	Osoba	114	106	135	143	108
Saldo migracji	Ogółem	Osoba	-28	-2	0	-25	-25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 4. Migracje na pobyt stały na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

GOSPODARKA

Według danych GUS na terenie gminy w roku 2020 zarejestrowane były 603 podmioty gospodarcze, z czego 580, tj. 96,19% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2016-2020 zwiększyła się o 75 działalności (tj. 14,20%). Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym prezentuje tabela poniżej.

Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020¹

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej					
Ogółem	528	541	549	583	603
Sektor publiczny					
Ogółem	14	15	15	14	14
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9	11	11	10	10
Sektor prywatny					
Ogółem	511	518	526	561	580
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	391	399	409	439	461
Spółki handlowe	17	20	19	20	20
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	2	1	1	1
Spółdzielnie	5	6	5	5	4
Fundacje	5	5	5	5	5
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	37	39	39	39	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W sektorze prywatnym można zaobserwować przodowanie dwóch sekcji nad innymi. Jest to sekcja G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (141 podmiotów) oraz sekcja F - budownictwo (140 podmiotów). W sektorze publicznym można zaobserwować przodowanie sekcji P (edukacja) – 5 podmiotów.

Ogółem największy wzrost w latach 2016-2020 odnotowała sekcja F (budownictwo). Liczba podmiotów w tej sekcji zwiększyła się o 50 tj. o 55,56%. Natomiast, największy spadek zanotowała sekcja P (edukacja), gdzie zaobserwowano spadek o 37,50%.

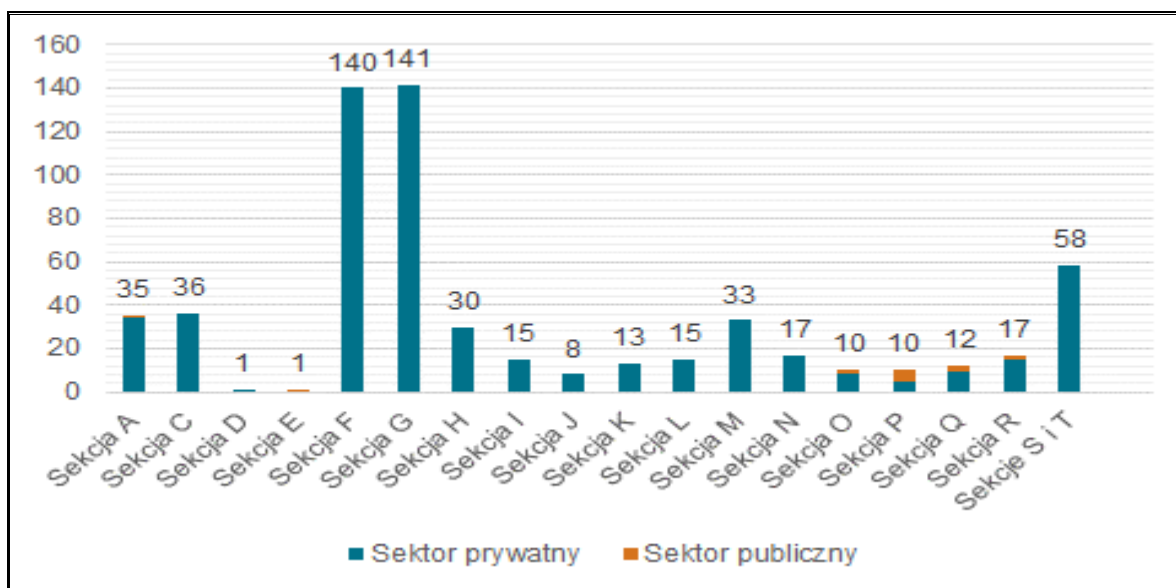
¹ Dane o liczbie podmiotów są ujmowane w tablicach wg sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Jednostki wpisane (od 1999 - rejestr KRUPGN) w układzie sektorów (sektor publiczny, sektor prywatny) oraz w układzie sekcji Klasyfikacji Działalności: do 1999 roku: Europejskiej, od 2000 roku: Polskiej / w podziale na sektor publiczny i sektor prywatny/. Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. Dane dla miejscowości statystycznych z rejestru Regon podawane są wg: - adresu zamieszkania dla osób fizycznych z krajowym adresem zamieszkania, - adresu siedziby dla pozostałych jednostek tj. osób fizycznych z zagranicznym adresem zamieszkania, osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz jednostek lokalnych. W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby/zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Tabela 7. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Wińsko w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Sektor publiczny						
Sekcja A	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja E	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja O	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja P	Podmiot	6	6	6	5	5
Sekcja Q	Podmiot	2	3	3	3	3
Sekcja R	Podmiot	2	2	2	2	2
Sektor prywatny						
Sekcja A	Podmiot	39	36	31	32	34
Sekcja C	Podmiot	37	39	36	36	36
Sekcja D	Podmiot	1	1	1	1	1
Sekcja F	Podmiot	90	102	113	130	140
Sekcja G	Podmiot	132	130	134	138	141
Sekcja H	Podmiot	27	28	27	29	30
Sekcja I	Podmiot	11	12	14	15	15
Sekcja J	Podmiot	9	9	8	7	8
Sekcja K	Podmiot	12	12	13	14	13
Sekcja L	Podmiot	18	16	17	17	15
Sekcja M	Podmiot	30	32	33	32	33
Sekcja N	Podmiot	10	10	10	13	17
Sekcja O	Podmiot	8	8	8	8	8
Sekcja P	Podmiot	10	8	6	6	5
Sekcja Q	Podmiot	11	9	7	10	9
Sekcja R	Podmiot	12	12	14	14	15
Sekcje S i T	Podmiot	52	52	52	57	58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Wińsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Teren gminy zgazyfikowany jest w 0,03%. Gaz wysokometanowy typu E dostarczany jest do miejscowości Wińsko. Znajduje się tu stacja regazyfikacji – LNG, zlokalizowana w Wińsku, przy ul. Piaski. W instalacji regazyfikacji LNG dochodzi do przemiany fazowej gazu ziemnego, dostarczonego w stanie płynnym (skroplonym), do stanu gazowego. Gazem ze stacji LNG zasilane są lokalne obszary dystrybucyjne. Stacja jest własnością Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Gazem z instalacji zasilany jest budynek szkoły w Wińsku.

Wg danych GUS długość czynnej sieci gazowej wynosi 6 785 m, a gaz odbiera 5 gospodarstw, z czego 60,00% to odbiorcy ogrzewający mieszkania. Zużycie gazu ogółem w 2020 r. wyniosło 97,70 MWh.

Tabela 8. Infrastruktura gazowa na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci ogółem w m	m	6 785	6 785	6 785	6 785	6 785
Odbiorcy gazu	gosp.	0	1	4	5	5
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	0	0	2	3	3
Zużycie gazu w MWh	MWh	0,00	0,00	27,40	91,70	97,70
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	MWh	0,00	0,00	12,00	72,70	78,80
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	9	9	18	20	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Gmina Wińsko zaopatrywana jest w energię elektryczną z stacji GPZ 110/15 kV „Wołów”. Przez południową część gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV Ścinawa – Wołów. Energia elektryczna jest rozprawdzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

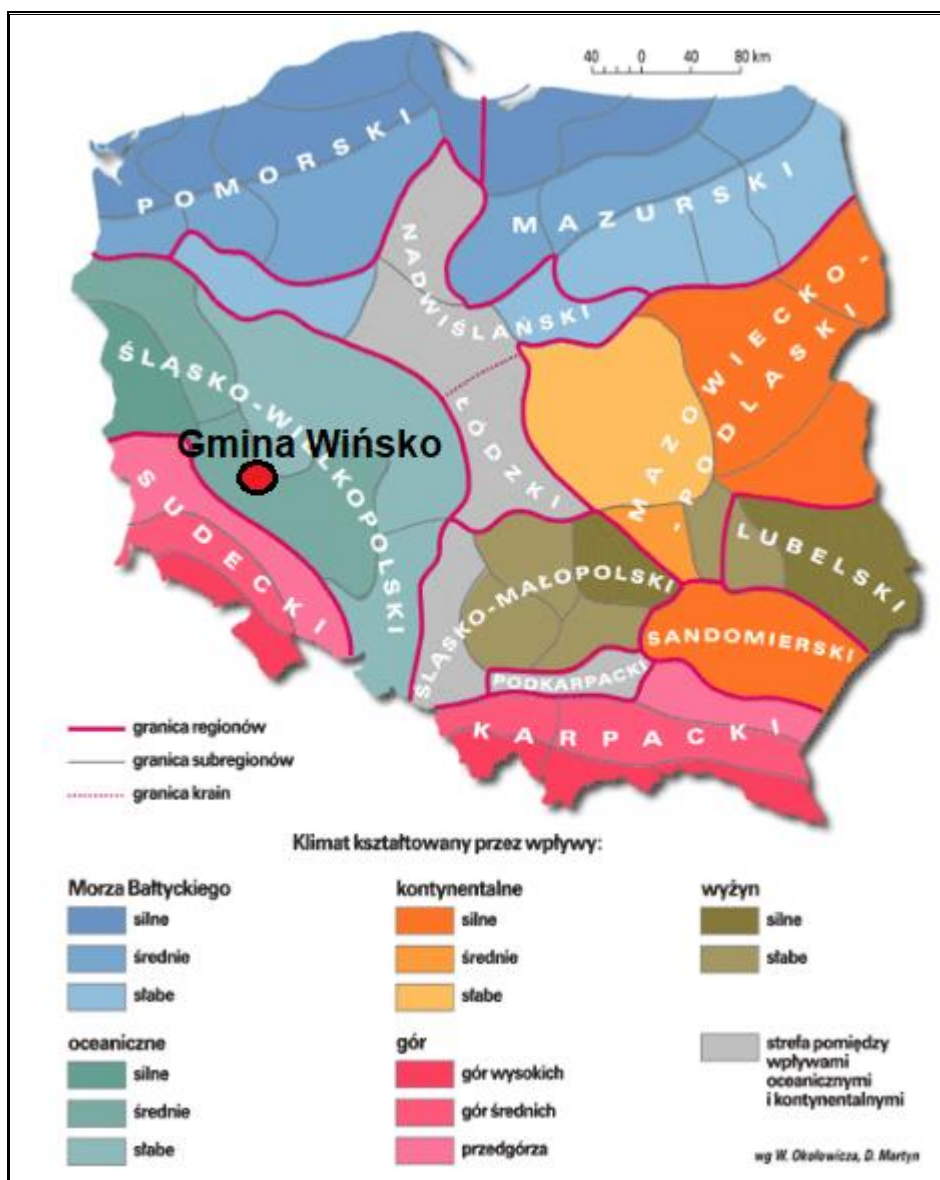
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Gmina Wińsko, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie śląsko-wielkopolskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Gmina położona jest w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego. Znajduje się pod dominującym wpływem powietrza polarno-morskiego, które latem powoduje ochłodzenie, wzrost zachmurzenia oraz opady, natomiast zimą jest przyczyną ocieplenia, powoduje wzrost zachmurzenia, oraz opady śniegu. Średnia roczna temperatura zewnętrzna wynosi 8,3°C, a średnia roczna suma opadów wynosi 500 mm. Maksymalne opady przypadają na miesiące letnie: lipiec, sierpień, natomiast minimalne na miesiące zimowe: styczeń – marzec. Średnia długość okresu wegetacji wynosi 220 dni. W ciągu roku występuje średnio około 50 dni pogodnych. Wiatry wieją głównie z kierunku zachodniego i północno zachodniego.²

² <http://www.wiking.edu.pl>

Rysunek 3. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

Prawna ochrona powietrza spowodowana jest potrzebą ograniczenia jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Na terenie gminy występują wszystkie 3 źródła emisji.

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Na terenie gminy emisja punktowa pochodzi z zakładów produkcyjnych.

System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa, jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji poza spalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Największa emisja liniowa występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Obecnie ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 36 oraz drogach wojewódzkich nr 340, 334 oraz 338.

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie gminy mieszkańcy w przeważającym stopniu ogrzewają się za pomocą węgla, co przyczynia się do emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Niestety obserwowane jest również spalanie w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył. Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO₂ oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

ENERGIA WIATRU

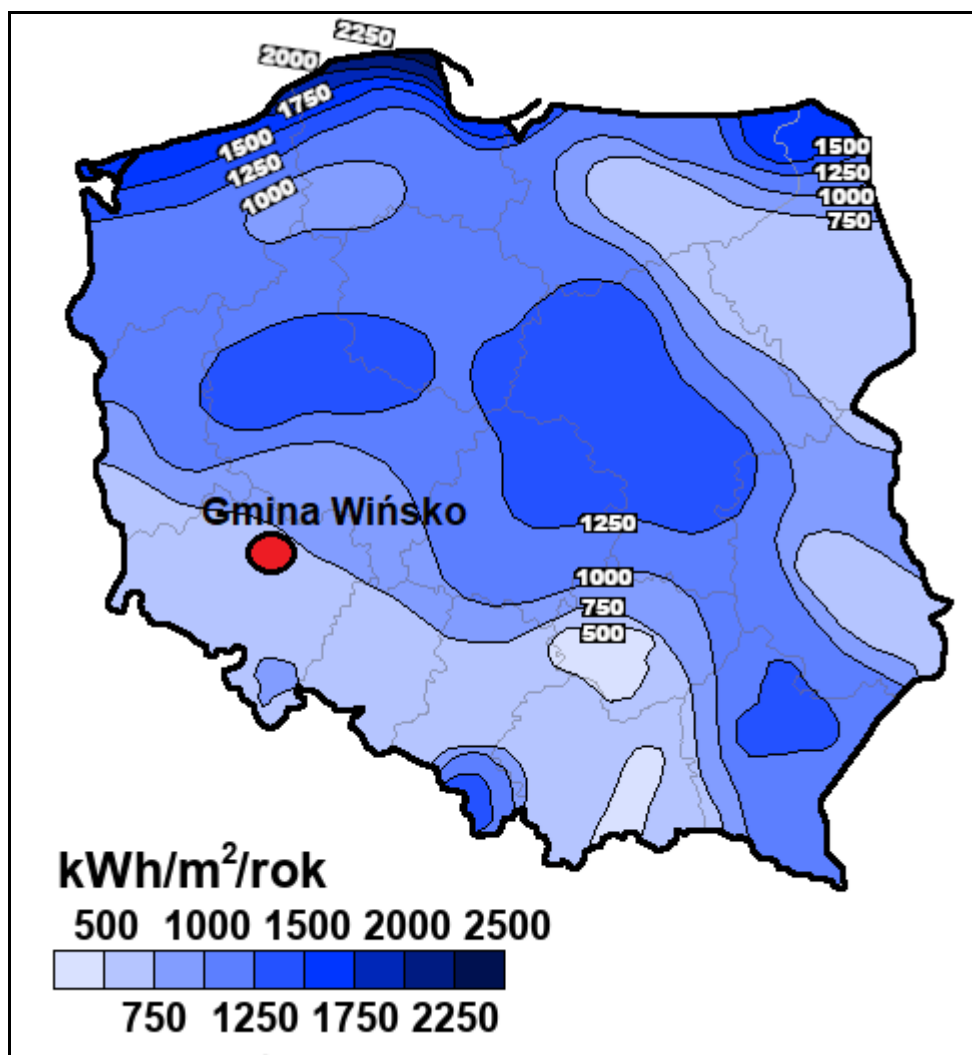
Energia wiatru należy do odnawialnych źródeł energii, nie jest jednak dla środowiska neutralna. Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące ośnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego województwa,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno – zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że gmina Wińsko znajduje się w strefie niekorzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 750 kWh/m²/rok.

Rysunek 4. Położenie gminy Wińsko na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Obecnie, na terenie gminy nie są zlokalizowane elektrownie wiatrowe.

ENERGIA WODY

Energia wody wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody przyczyniają się do większej ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: mikro elektrownie wodne, mini elektrownie wodne, małe elektrownie wodne.

Energia wody nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty

użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna elektrownia wodna.

ENERGIA Z BIOMASY I BIOGAZU

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „ulegające biodegradacji części produktów, odpady lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi, leśnictwa i rybołówstwa oraz powiązanych z nimi działów przemysłu, w tym z chowu i hodowli ryb oraz akwakultury, a także ulegająca biodegradacji część odpadów przemysłowych i komunalnych, w tym z instalacji służących zagospodarowaniu odpadów oraz uzdatniania wody i oczyszczania ścieków” (art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych z dnia 25 sierpnia 2006 r. Dz.U. 2021 poz. 1355 ze zm.). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce.

Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej. Zatem z powodu rolniczego charakteru gminy Wińsko istnieje możliwość wykorzystywania biomasy jako odnawialnego źródła energii. Część budynków prywatnych wykorzystuje biomasę w celach grzewczych.

Biogaz rolniczy to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych. Opłacalność budowy

biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

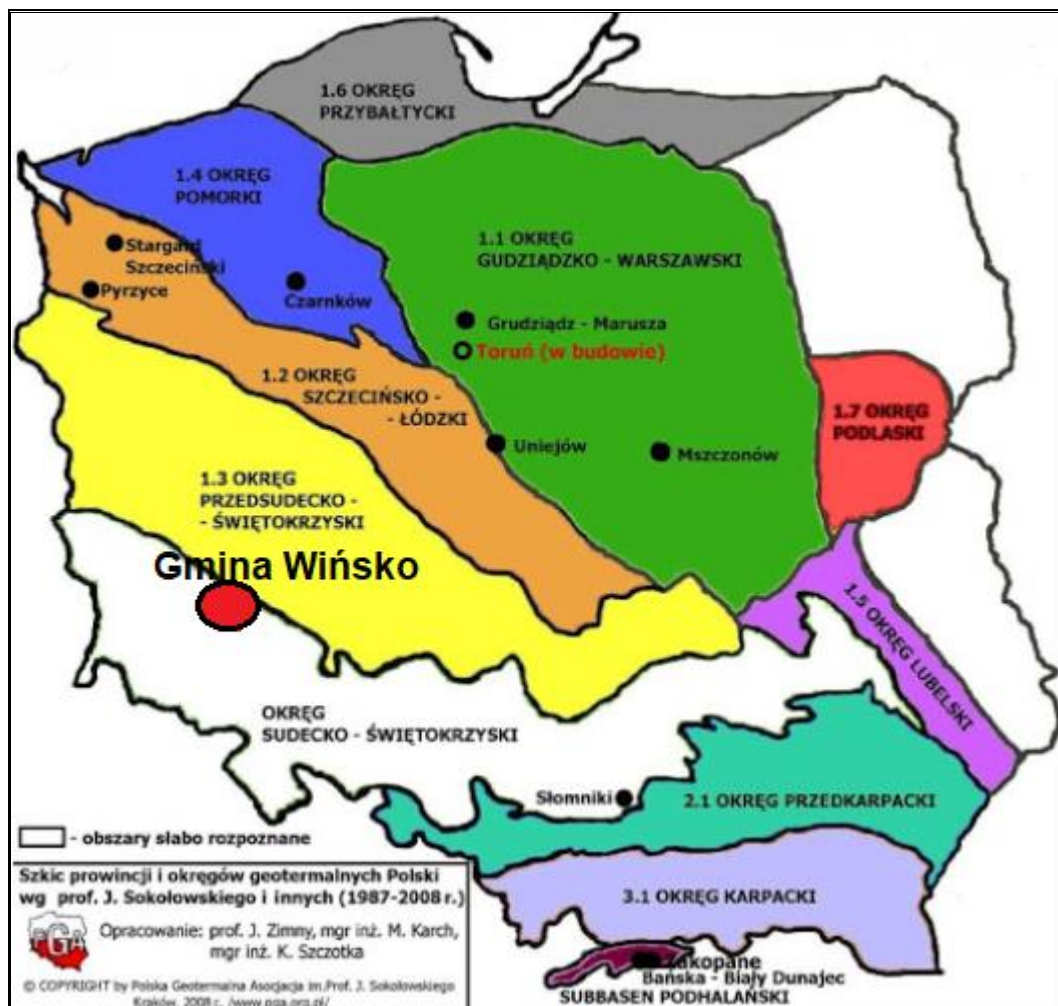
ENERGIA GEOTERMALNA

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi, ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście wydostają się na powierzchnię, jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być wtłaczana z powrotem, a tempo wydobywania i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze.

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Gmina Wińsko znajduje się na obszarze sudecko-świętokrzyskiego okręgu geotermalnego w Polsce. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie gminy wynosi około 70°C.

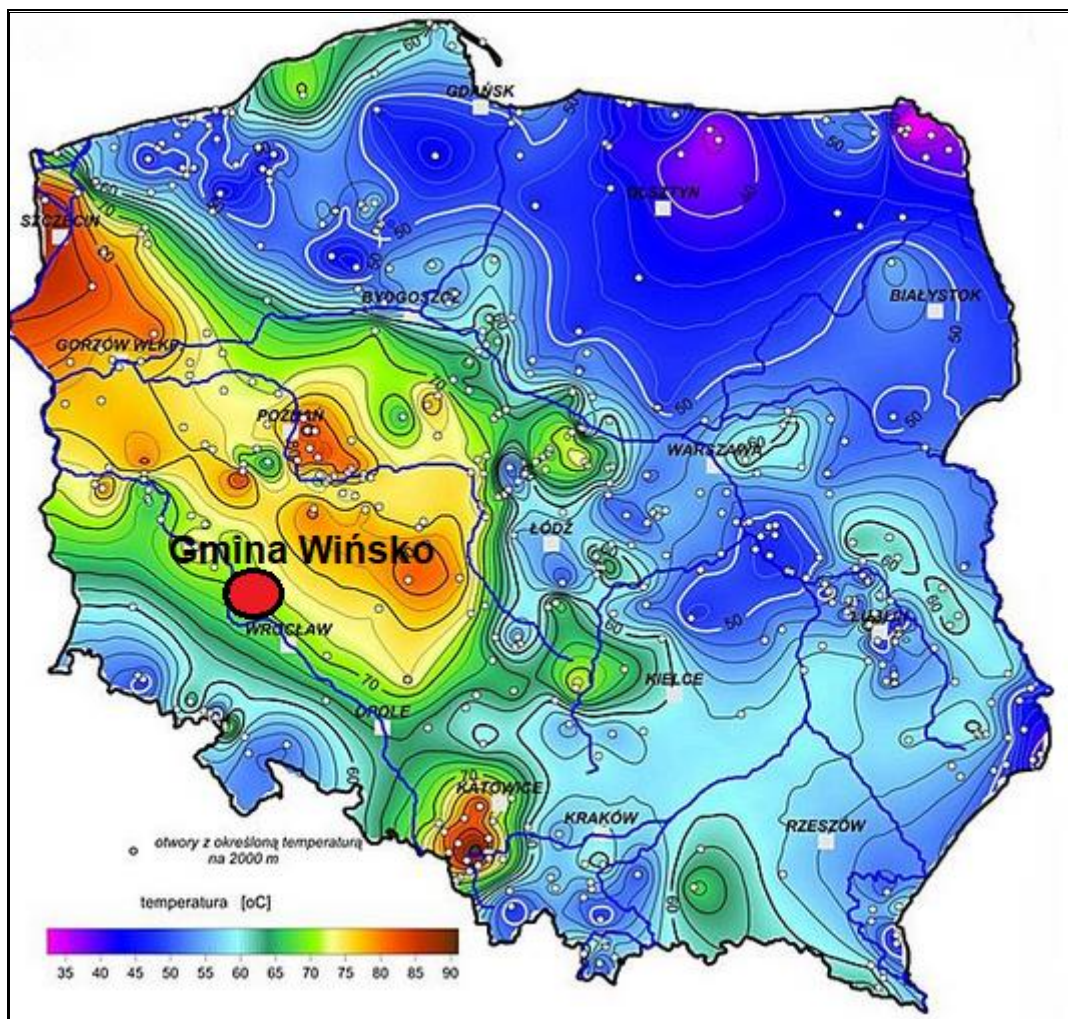
Rysunek 5. Położenie gminy Wińsko na tle okręgów geotermalnych Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl>

Na terenie gminy Wińsko energia geotermalna nie jest wykorzystywana na szerszą skalę. W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych, brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii (mieszkańcy nie są zobowiązani do zgłaszania tego typu instalacji). Jednak, w związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat, przypuszcza się, że na terenie gminy mogą występować takie instalacje.

Rysunek 6. Położenie gminy Wińsko na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/>

ENERGIA SŁONECZNA

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów,
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Panele fotowoltaiczne przetwarzają promieniowanie słoneczne na energię elektryczną, a następnie zasilają budynek. Wykorzystywane są również do ogrzania ciepłej wody użytkowej, jak i do wsparcia systemów konwencjonalnych przy ogrzewaniu w sezonie jesienno-zimowym. Instalacja fotowoltaiczna może współpracować z urządzeniami klimatyzacyjnymi zasilanymi energią elektryczną. Największa moc urządzeń chłodzących jest potrzebna w okresie letnim, kiedy występuje duże nasłonecznienie, co również ma wpływ w tym czasie na największą produkcję energii elektrycznej z energii promieniowania

słonecznego. Ponadto można również zaprojektować instalację fotowoltaiczną współpracującą z pompą ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem zużywającym energię elektryczną (część pompy ciepła – sprężarka), a uzupełniając jej układ o instalację fotowoltaiczną, dostarczana jest darmowa energia do zasilania pompy. Rozwiązanie to pozwala ogrzewać budynek w sposób przyjazny dla środowiska.

Kolektory słoneczne to urządzenia służące do zmiany energii słonecznej na energię cieplną. Optymalnym rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepła.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie dolnośląskim są korzystne. Gmina Wińsko położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 2 200 godzin i należy do wysokich w Polsce. Oznacza to, że występuje tu potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 7. Położenie gminy Wińsko na mapie usłonecznienia na terenie Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <http://klimat.pogodynka.pl>

Planując inwestycje w technologie energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Montaż instalacji OZE niesie za sobą szereg korzyści, m.in. zmniejszone rachunki za prąd czy możliwość pozyskiwania energii w sposób nieszkodliwy dla środowiska naturalnego oraz dla zdrowia człowieka. Instalacja OZE w trakcie eksploatacji nie wytwarza dwutlenku węgla, nie generuje nieprzyjemnego hałasu oraz nie powoduje promieniowania elektromagnetycznego w czasie jej eksploatacji.

Na terenie gminy powstały 4 farmy fotowoltaiczne w obrębie miejscowości: Wińsko, Baszyn i Boraszyce Wielkie oraz Kozowo.

Na budynkach stanowiących własność Gminy zainstalowane zostały panele fotowoltaiczne, tj. na budynku Urzędu Gminy oraz na budynkach świetlic wiejskich w: Węgrzicach, Kozowie, Grzeszynie, Białawach Wielkich, Konarach, Przyborowie oraz Iwnie.

Gmina Wińsko nie ma obowiązku inwentaryzacji ilości instalacji fotowoltaicznych/ solarnych znajdujących się na budynkach mieszkalnych w jej obrębie, dlatego nie można dokładnie określić, ile budynków jest w nie wyposażonych. Ponadto w ostatnich latach wzrosło zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz ich dostępność. Na terenie gminy wśród właścicieli prywatnych zlokalizowane są indywidualne instalacje wykorzystujące energię słoneczną.

STAN POWIETRZA

Województwo dolnośląskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Wińsko należy do strefy dolnośląskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),

- benzen (C_6H_6),
- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM10 oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył PM2,5.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W roku 2020 na terenie gminy Wińsko odnotowano następujące wartości stężeń średniorocznych:

- **NO₂** (nr CAS 10102-44-0): $S_a = 9$ do $10 \mu g/m^3$
- **SO₂** (nr CAS 7446-09-5): $S_a = 3 \mu g/m^3$
- **Pył zawieszony PM10**: $S_a = 12$ do $15 \mu g/m^3$
- **Pył zawieszony PM2,5**: $S_a = 8$ do $10 \mu g/m^3$
- **Benzen** (nr CAS 71-43-2): $S_a =$ od $0,2$ do $0,73 \mu g/m^3$
- **Ołów** (nr CAS 7439-92-1): $S_a =$ od $0,01$ do $0,02 \mu g/m^3$
- **Benzo(a)piren** - nr CAS 50-32-8: $S_a = 0,3$ do $1,4 ng/m^3$

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy dolnośląskiej.

Tabela 9. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Strefa dolnośląska	PL0204	A	A	C	A	C	A	A	A	C	C	A	A	C	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2020

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
Strefa dolnośląska	PL0204	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie dolnośląskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne – pył PM₁₀,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne – pył PM_{2,5} (II faza),
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe – benzo(a)piren B(a)P,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe – arsen As,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe – ozon O₃,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego – ozon O₃.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy dolnośląskiej były dotrzymane. Na terenie gminy Wińsko nie są prowadzone pomiary jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Informacje o poziomach stężeń poszczególnych substancji na terenach, które nie zostały objęte stałym monitoringiem jakości powietrza pozyskiwane są za pomocą metod obliczeniowych (tzw. matematycznego modelowania jakości powietrza). Obliczenia wykonywane są głównie na podstawie danych o emisji zanieczyszczeń do powietrza i danych meteorologicznych. Wyniki modelowania jakości powietrza za 2020 r. na terenie gminy Wińsko nie wykazały przekroczeń obowiązujących norm.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2020 teren gminy Wińsko znalazł się w obszarze przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu. W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne wartości.

Najwyższe stężenia B(a)P odnotowywane są na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń B(a)P były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Najwyższy poziom stężeń benzo(a)piranu odnotowywany w okresie grzewczym dodatkowo uzasadnia konieczność wdrażania na terenie województwa, a więc także gminy Wińsko nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— stały monitoring powietrza na terenie strefy dolnośląskiej, do której należy gmina Wińsko, — dobre warunki klimatyczne do montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, — dostęp do gazu sieciowego dający możliwość rozbudowy sieci i kolejnych przyłączy w przyszłych latach, — wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii – instalacji fotowoltaicznych, solarnych oraz płytkiej geotermii.	— przekroczenie poziomu ozonu (poziom celu długoterminowego) na terenie gminy, — problem niskiej emisji, — wysokie wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe, wykorzystujące do ogrzewania węgiel kamienny, miał węglowy oraz drewno.
Szanse	Zagrożenia
— możliwość rozwoju i wykorzystania potencjału dot. OZE, — wdrażanie działań adaptacyjnych do zmian klimatu, — rosnąca moda na zdrowy styl życia, zwiększenie korzystania z bez emisyjnych środków transportu (np. rower), — edukacja ekologiczna mieszkańców.	— wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany klimatu i nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe, — spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter

ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze,

- hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i komfort życia. Skutkami przebywania w otoczeniu narażonym na hałas mogą być uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się, niekorzystne wpływanie na sen i odpoczynek człowieka, a także zmniejszenie wydajności w środowisku pracy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, wężły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Na terenie gminy znajdują się zakłady przemysłowe, przez co mogą one stanowić potencjalne źródło uciążliwego hałasu. Niewielki hałas mogą generować także liczne zakłady usługowe, które na tym terenie działają przede wszystkim w budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Zieleń izolacyjna stanowi skuteczny środek ograniczający niekorzystny wpływ szlaków

komunikacyjnych w zakresie emisji substancji do powietrza, zaś jej skuteczność w zakresie ochrony przed hałasem jest ograniczona i zależy od szerokości pasa zieleni, jej wysokości, gęstości i doboru gatunków. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie gminy są: droga krajowa nr 36, drogi wojewódzkie nr 334, 338, 340 oraz czynne linie kolejowe nr 782 i 273.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

W latach 2019-2021 na terenie gminy Wińsko nie były prowadzone pomiary monitoringowe hałasu.

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— brak dużych zakładów przemysłowych, o nadmiernej emisji hałasu.	— wzmożonych ruch na drogach przebiegających przez gminę: droga o znaczeniu krajowym, — brak monitoringu hałasu na terenie gminy Wińsko, — przebiegająca linia kolejowa przez teren gminy, — niedostateczny stan techniczny części dróg publicznych przebiegających przez gminę.
Szanse	Zagrożenia
— opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego, — modernizacja i remonty nawierzchni dróg, — dostępność technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia, — rozbudowa sieci ścieżek rowerowych.	— rozwój komunikacji wraz ze wzrostem liczby pojazdów i natężenia ruchu komunikacyjnego na drogach, — niewłaściwa lokalizacja planowanych obiektów stanowiących źródła hałasu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1941),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.), w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

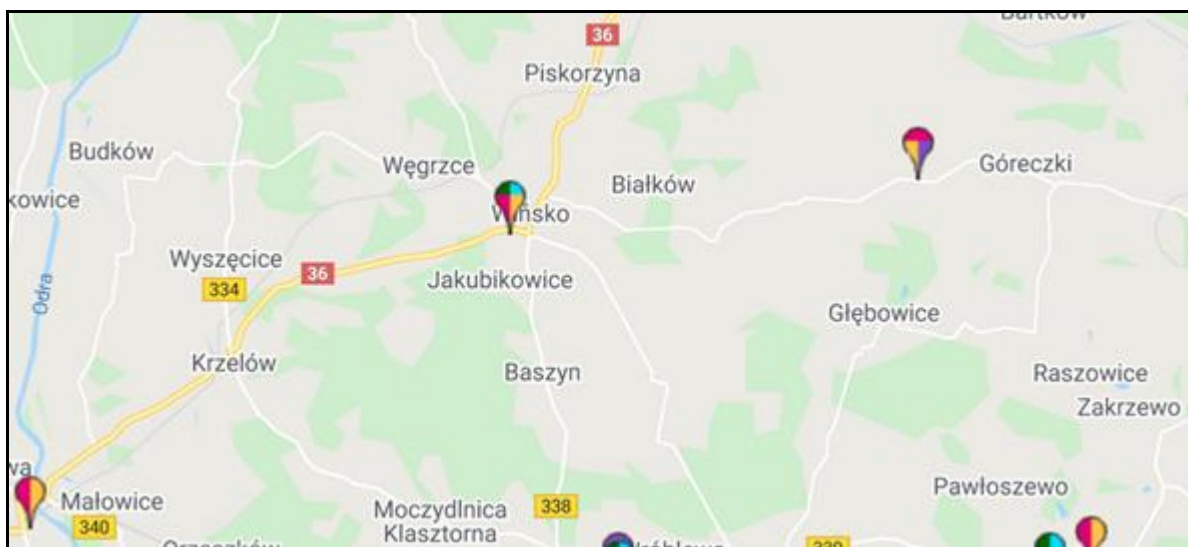
Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Gmina Wińsko zaopatrywana jest w energię elektryczną z stacji GPZ 110/15 kV „Wołów”. Przez teren ten przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV Ścinawa – Wołów.

Energia elektryczna jest rozprowadzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

Rysunek 8. Mapa stacji bazowych sieci komórkowych

Na terenie Polski został wprowadzony ogólnodostępny, bezpłatny program SI2PEM, dzięki któremu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranym miejscu na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

BADANIA PEM

W latach 2019-2021 na terenie gminy Wińsko nie były prowadzone badania poziomów pól elektromagnetycznych.

Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych prowadzonych w 2020 r. na terenie województwa dolnośląskiego nie wykazały przekroczenia poziomu dopuszczalnego w żadnym punkcie pomiarowym.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak w najbliższej perspektywie czasowej planowanych inwestycji, które stanowiłyby potencjalne źródło PEM o ponadnormatywnym poziomie.	— brak punktu pomiarowego na terenie gminy, — rozwój telefonii komórkowej i innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, — obecność źródeł emisji pól elektromagnetycznych na terenie gminy, — linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia, przebiegająca przez teren gminy.
Szanse	Zagrożenia
— regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, — uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	— wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet), — niska świadomość społeczna odnośnie zagrożeń płynących z pól elektromagnetycznych na życie i zdrowie człowieka.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4 Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Wińsko pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Odry wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry. Na obszarze jednostki nie występują wody zaliczane do jezior głównych. Znajdują się tutaj za to mniejsze jeziora, zbiorniki, stawy oraz również mniejsze rzeki i kanały.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)³, których zlewnie znajdują się na terenie gminy Wińsko (w całości lub we fragmentach) to:

- RW600017139672 - Jezierzycza do Rowu Stawowego,
- RW60001713968 – Nieciecza,
- RW60001713972 - Kanał Dąbie (Strużnik),
- RW60001714549 – Łacha,
- RW60001714749 – Tynica,
- RW600019139699 - Jezierzycza od Rowu Stawowego,

³ JCWP – jednolita część wód powierzchniowych – podstawowy element struktury wód, do którego odnoszą się badania monitoringowe i wykonane oceny stanu wód, a także wszelkie działania związane z gospodarowaniem wodami w dorzeczu

— RW6000211511 - Odra od Wałów Śląskich do Kanału Wschodniego.

Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i stan chemiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny i stan chemiczny.

Większość JCWP, które znajdują się na obszarze gminy, są w złym stanie, zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych w zakresie stanu ekologicznego i chemicznego.

Jednolite części wód powierzchniowych, których zlewnie znajdują się na tutejszym obszarze, zostały przedstawione i scharakteryzowane w tabeli poniżej.

Tabela 14. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Wińsko

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	
						Stan lub potencjał	Stan chemiczny
RW600017139672	Jezierzyca do Rowu Stawowego	17	SZCW	zły	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001713968	Nieciecza	17	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001713972	Kanał Dąbie (Strużnik)	17	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001714549	Łacha	17	SZCW	zły	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001714749	Tynica	17	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW600019139699	Jezierzyca od Rowu Stawowego	19	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000211511	Odra od Wałów Śląskich do Kanału Wschodniego	21	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego - Odra w obrębie JCWP	dobry stan chemiczny

Legenda:

Typ JCWP:

17 - potok nizinny piaszczysty,
19 – rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta,
21 - wielka rzeka nizinna.

Status JCWP:

NAT – naturalna,
SZCW – silnie zmieniona część wód.

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych oraz ocena stanu tych wód regulowane są przez wydane w oparciu o ustawę Prawo wodne - następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2021 poz. 1576),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2021 poz. 1475).

Na obszarze gminy wyznaczono 5 punktów pomiarowo-kontrolnych wód w rzekach. Monitoringiem zostały objęte: Jezierzycza do Rowu Stawowego, Kanał Dąbie (Strużnik), Łacha, Tynica i Odra od Wałów Śląskich do Kanału Wschodniego.

Badaniom w 2020 r. poddane zostały wszystkie JCWP znajdujące się na terenie gminy. Na ich podstawie wykonana została klasyfikacja wszystkich badanych wskaźników oraz poszczególnych grup parametrów. Dla elementów biologicznych w przypadku JCWP Jezierzycza do Rowu Stawowego i Łacha uzyskano 3 klasę, dla JCWP Tynica – 4 klasę a dla pozostałych JCWP – 5 klasę. O klasyfikacji decydował najbardziej niekorzystnie sklasyfikowany wskaźnik – najczęściej makrozoobentos. W grupie elementów fizykochemicznych we wszystkich badanych JCWP odnotowano klasę >2.

Wykonana ocena stanu wód wykazała, że ww. JCWP odznaczają się złym stanem wód. Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Wińsko

Kod JCWP	Nazwa ocenianej JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
RW600017139672	Jezierzycza do Rowu Stawowego	MD, MO, MD/MO	3 (2020)	>1 (2017)	>2 (2017)	2 (2017)	Umiarkowany potencjał ekologiczny (2017)	Stan chemiczny dobry (2019)	Zły stan wód (2019)
RW60001713968	Nieciecza	MD, MO, MD/MO	5 (2020)	4 (2020)	2 (2020)	-	-	-	-
RW60001713972	Kanał Dąbie (Strużnik)	MD, MO, MD/MO	5 (2020)	4 (2020)	>2 (2020)	-	Słaby stan ekologiczny (2019)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
RW60001714549	Łacha	MD	3 (2020)	>1 (2017)	>2 (2017)	2 (2017)	Słaby potencjał ekologiczny (2017)	Stan chemiczny dobry (2019)	Zły stan wód (2019)
RW60001714749	Tynica	MD, MO, MD/MO	4 (2020)	1 (2017)	>2 (2017)	-	Słaby potencjał ekologiczny (2019)	-	Zły stan wód (2019)
RW600019139699	Jezierzycza od Rowu Stawowego	MD, MO, MD/MO	5 (2020)	1 (2020)	2 (2020)	-	-	-	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Kod JCWP	Nazwa ocenianej JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
RW6000211511	Odra od Wałów Śląskich do Kanału Wschodniego	MO	3 (2020)	>1 (2017)	>2 (2019)	2 (2017)	Słaby potencjał ekologiczny (2019)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z definicją z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 2233 ze zm.) przez pojęcie powódź rozumie się *„czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”*.

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi.

Ryzyko powodziowe natomiast zgodnie z art. 2 dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Stopień ryzyka powodziowego warunkuje m.in. gęstość zaludnienia, sposób użytkowania dolin rzecznych i terenów zalewowych, infrastruktura techniczna, komunikacyjna.

Ze względu na obszar dotknięty żywiołem rozróżniamy trzy rodzaje powodzi:

- powódzie lokalne (małe) - spowodowane zazwyczaj opadami nawałnymi o dużym natężeniu, obejmujące swym zasięgiem małe zlewnie,
- powódzie regionalne (średnie) - dotyczące region wodny,
- powódzie krajowe (duże) - obejmujące obszar dorzecza, których główną przyczyną są długotrwałe deszcze na dużych obszarach.⁴

Ze względu na proces powstawania i wezbrania powódzie w Polsce możemy podzielić na następujące rodzaje:

- opadowe – przyczyną są opady ulewne lub nawałne (o dużym natężeniu) oraz rozlewne (długotrwałe na dużym obszarze zlewni),
- roztopowe – przyczyną jest gwałtowne topnienie śniegu,
- zimowe – przyczyną jest nasilenie niektórych zjawisk lodowych,
- sztormowe – przyczyną są silne wiatry i sztormy występujące na zalewach i wybrzeżach.

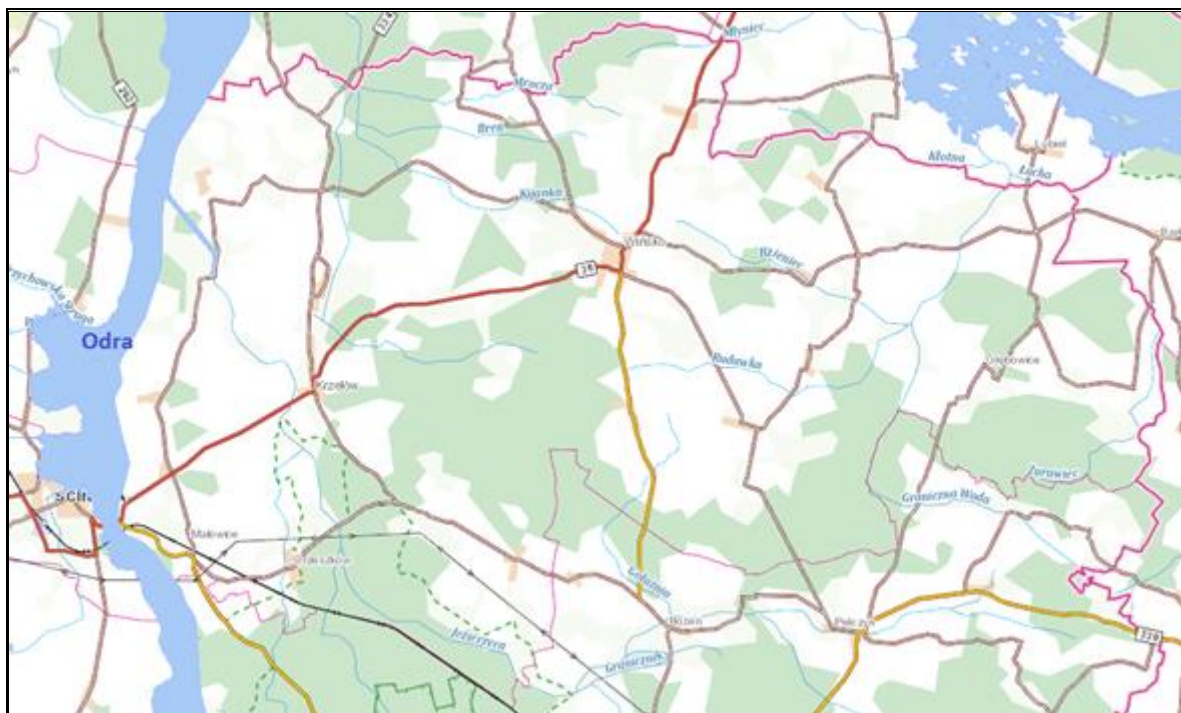
Podtopienia i powódzie bardzo często powodują katastrofalne skutki, szczególnie odczuwalne przez środowisko i mieszkańców. Zmusza to lokalne władze do działań mających na celu

⁴ <http://powodz.gov.pl>

zapobieganiu wezbrań rzecznych na terenach zamieszkałych w przyszłości. Do najważniejszych należy rozbudowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej oraz sporządzanie ocen zagrożenia powodziowego.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, na terenie gminy Wińsko występuje zagrożenie powodzią w okolicy rzeki Odry.

Rysunek 9. Mapa zagrożenia powodziowego

Legenda:

 Obszar zagrożenia powodziowego

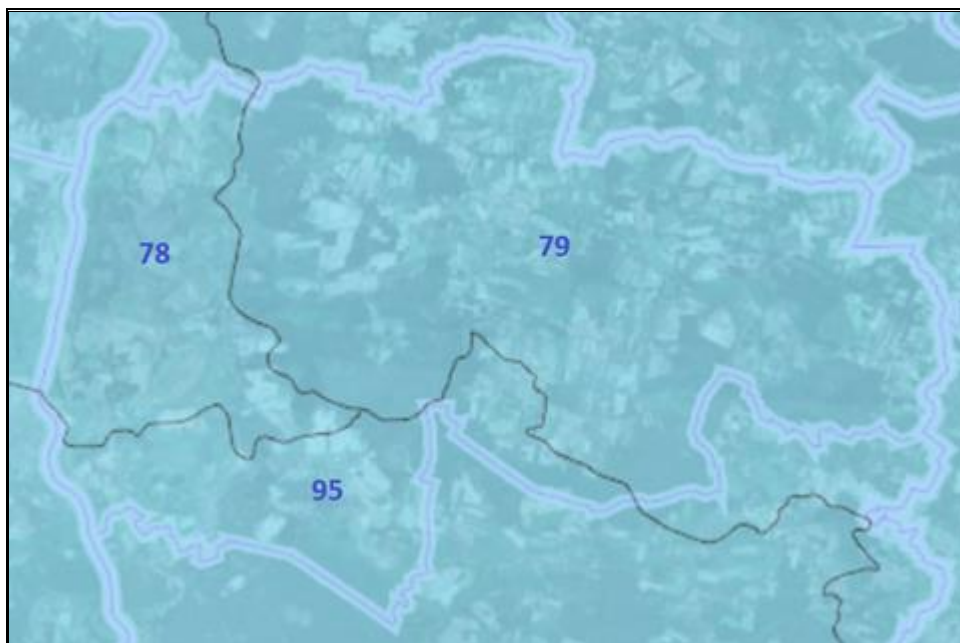
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl>

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy leży na obszarze 3 jednolitych części wód podziemnych. Jest to JCWPd 78, zajmująca zachodni obszar gminy, JCWPd 95 obejmująca południowo-zachodnią część gminy oraz JCWPd 79, obejmująca pozostałą powierzchnię gminy.

Tabela 16. Położenie gminy Wińsko względem JCWPd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia, <https://geologia.pgi.gov.pl/>

Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych, wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Z Raportu o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019 wynika, że JCWPd 78 oraz 95 charakteryzują się dobrym stanem ogólnym, chemicznym i ilościowym, jednakże badania JCWPd 79 wykazały słaby stan we wszystkich obszarach. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17. Ocena stanu JCWPd, znajdujących się na terenie gminy Wińsko

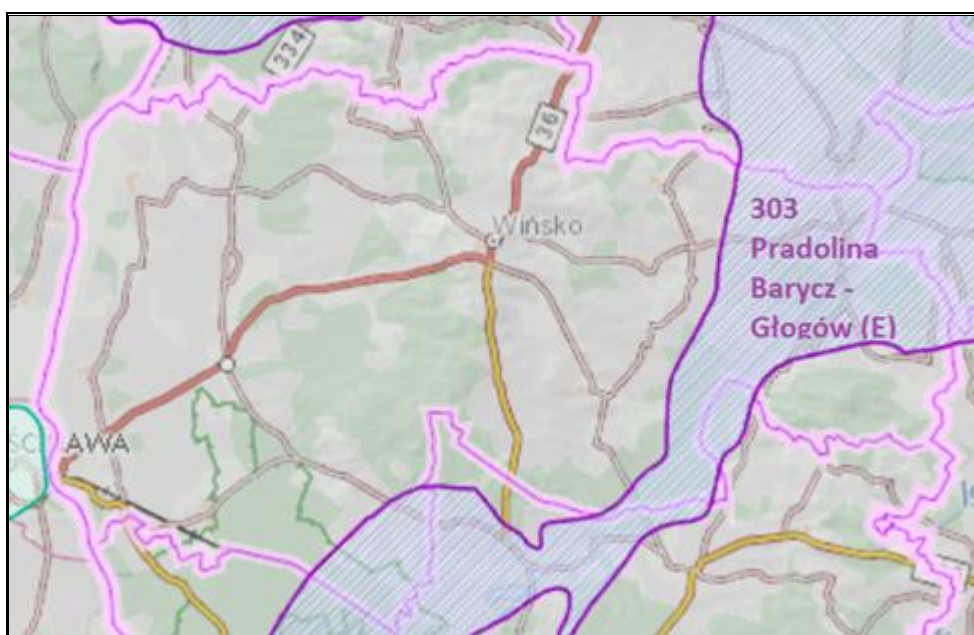
Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny
78	Dobry DW	Dobry DW	Dobry DW
79	Słaby DW	Słaby DW	Słaby DW
95	Dobry DW	Dobry DW	Dobry DW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019

Na obszarze gminy występuje: udokumentowany GZWP – GZWP 303 (Pradolina Barycz – Głogów (E)). Jest to zbiornik porowy o powierzchni 1 620 km². Jakość wód została

wyznaczona jako wody I-III klasy. Szacuje się, że zasoby wodne wynoszą 123 330 m³/d. Na przeważającym obszarze zbiornik jest podatny i bardzo podatny na antropopresję. Piętra wodonośne znajdują się w osadach czwartorzędu i stanowią źródło zasilania zbiornika. Zwierciadło wody w górnej warstwie jest swobodne, zaś dolna warstwa charakteryzuje się napiętym zwierciadłem. Zbiornik charakteryzuje się niską odpornością na migrację zanieczyszczeń z powierzchni gleb, z powodu braku izolacji od powierzchni ziemi. Zbiornik obejmuje wschodnią część gminy, z wyłączeniem niewielkiego południowo-wschodniego obszaru.

Rysunek 10. Położenie GZWP na terenie gminy Wińsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia, <https://geologia.pgi.gov.pl/>

ZAGROŻENIA MOGĄCE WPŁYNAĆ NA JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych powodowane jest głównie przez bezpośrednią lub pośrednią działalność człowieka, np. rolnictwo, działalność gospodarcza, poziom urbanizacji terenu.

Do możliwych zagrożeń mogących wpłynąć na zasoby i jakość wód na terenie gminy należy zaliczyć m.in.:

- brak pełnego skanalizowania obszaru gminy oraz występowanie potencjalnego ryzyka niekontrolowanego przedostania się ścieków komunalnych do środowiska, np. w wyniku nieszczelności zbiorników bezodpływowych (szamb) lub awarii przydomowych oczyszczalni ścieków,

- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych do środowiska naturalnego, np. w wyniku wystąpienia awarii oczyszczalni ścieków,
- spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz ryzyko niewłaściwego wykonywania zabiegów agrotechnicznych.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzony monitoring wód powierzchniowych, — prowadzenie rejestru przydomowych oczyszczalni oraz zbiorników bezodpływowych, — obszar gminy objęty GZWP o wysokiej klasie wody.	— zły stan wód powierzchniowych, — zły stan wód podziemnych, — obecność zbiorników bezodpływowych, — występujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy, — niedostateczny stan infrastruktury kanalizacyjnej.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — racjonalne i oszczędne gospodarowanie wodą, — opracowanie i realizacja planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych.	— działalność rolnicza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — zjawiska wynikające ze zmian klimatu (np. gwałtowne deszcze, powodzie, susze), — obniżanie się poziomu wód gruntowych, — zjawisko suszy hydrologicznej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

W latach 2016-2020 długość sieci wodociągowej nie uległa zmianie i wynosiła 48,80 km. Na terenie gminy zwiększyła się ilość doprowadzonej wody do gospodarstw domowych o 16,20 dam³, czyli o 8,32%. W 2020 r. liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 2 242 i spadła od 2016 r. o 0,997%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 19. Sieć wodociągowa na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	48,40	48,40	48,40	48,80	48,80
liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 264	2 274	2 282	2 230	2 242
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	194,80	194,30	197,60	204,00	211,00
ludność korzystająca z instalacji	osoba	8 377	8 400	8 360	8 265	8 203
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na jednego mieszkańca	m ³	23,20	23,20	23,50	24,50	25,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Zbiorowym zaopatrzeniem w wodę zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wińsku. Eksploatuje on dwa systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Pierwszy system zaopatruje całą gminę z wyjątkiem czterech wsi (Rajczyn, Dąbie, Gryżyce, Budków), natomiast drugi z systemów zaopatruje miejscowości: Rajczyn, Dąbie, Gryżyce, Budków.⁵

Woda mieszkańcom gminy dostarczana jest z siedmiu Stacji Uzdatniania Wody (SUW) zlokalizowanych w miejscowości: Turzany, Białawy Wielkie, Krzelów, Węgrzce, Boraszyce Wielkie, Moczylnica Klasztorna oraz Małowice.

Na terenie gminy regularnym badaniom, szczególnie w okresie letnim, poddawane jest kąpielisko „Zalew Słup”. Badanie wykonane w czerwcu 2021 r. wykazało przydatność wody do kąpiel.

INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Zgodnie z danymi GUS długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2016-2020 nie zmieniła się i wynosiła 21,20 km. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2020 roku wyniosła 1 037 osób. W latach 2016-2020 nastąpił wzrost osób korzystających z sieci kanalizacyjnej o 0,78%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

⁵ <https://bip.zgkimwinski.pl/>

Tabela 20. System kanalizacyjny na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
długość czynnej sieci	km	21,20	21,20	21,20	21,40	21,20
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	160	161	163	165	170
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	66,00	66,00	38,00	38,00	38,00
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	37,00	34,00	46,40	46,40	50,70
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	1 029	1 035	1 035	1 029	1 037

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
 Infrastrukturą kanalizacyjną zarządza Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wińsku. Na terenie gminy znajduje się oczyszczalnia ścieków, znajdująca się w Wińsku o przepustowości 837,50 m³/d.

W porównaniu do 2016 r. w oczyszczonych ściekach zauważalny jest wzrost zapotrzebowania chemicznego tlenu (ChZT) do utlenienia związków organicznych (wzrost o 32,86%). Ścieki po oczyszczeniu w porównaniu do 2016 r. zawierają w sobie mniej zawiesiny ogólnej – spadek o 66,84%. Notuje się spadek obecności azotu ogólnego – spadek o 30,75%. Do oczyszczenia ścieków w roku 2020 użyto mniej tlenu, do utlenienia związków organicznych przez mikroorganizmy – spadek o 44,64%. W ściekach zanotowano zwiększoną obecność fosforu ogólnego – wzrost o 57,14%.

Tabela 21. Ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalni ścieków w roku 2016 i 2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2020
BZT5	kg/rok	522	289
ChZT	kg/rok	2 322	3 085
zawiesina ogólna	kg/rok	1 161	385
azot ogólny	kg/rok	696	482
fosfor ogólny	kg/rok	35	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
 Na terenie gminy, w miejscach, gdzie budowa systemu kanalizacji zbiorowej jest ekonomicznie nieuzasadniona, gospodarka ściekowa jest oparta o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach. Gmina sukcesywnie prowadzi kontrole nieruchomości na swym obszarze w zakresie pozbywania się nieczystości

ciekłych z ww. infrastruktury. Według danych Urzędu Gminy na terenie gminy znajduje się 3 920 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 254 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina dofinansowuje budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, na mocy uchwały nr VI/46/2019 Rady Gminy Wińsko z dnia 27 lutego 2019 r., w sprawie ustalenia zasad i trybu postępowania przy udzieleniu i rozliczaniu dotacji celowej na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wińsko.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, — funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, — funkcjonowanie SUW na terenie gminy, — dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	— niewystarczający stopień skanalizowania obszaru gminy, — korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, — wzrost zużycia wody na terenie gminy Wińsko, — dysproporcja pomiędzy stopniem skanalizowania i zwodociągowania.
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej.	— niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, — negatywny wpływ na środowisko budowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w jednostkach osadniczych o zwartej zabudowie na wody podziemne, — obniżający się poziom wód, spowodowany zmianami klimatycznymi lub czynnikami antropogenicznymi.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne

RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA

Obszar gminy Wińsko charakteryzuje się znacznym urozmaicheniem rzeźby terenu. Występuje tu głównie rzeźba falista, przechodząca w części wschodniej w pagórkowatą. Niewielkie fragmenty terenu w części zachodniej, w rejonie Wyszęć położone są w obrębie Obniżenia Ścinawskiego (fragment doliny Odry) o rzeźbie równinnej i niewielkich deniwelacjach.

W rzeźbie odznaczają się Wzgórza Wińskie o najwyższym punkcie do 202 m n.p.m., które znajdują się na północnym zachodzie, Obniżenie Pełczyńskie znajdujące się na południu oraz Wzgórza Strupińskie z najwyższym punktem do 187 m n.p.m., które znajdują się na

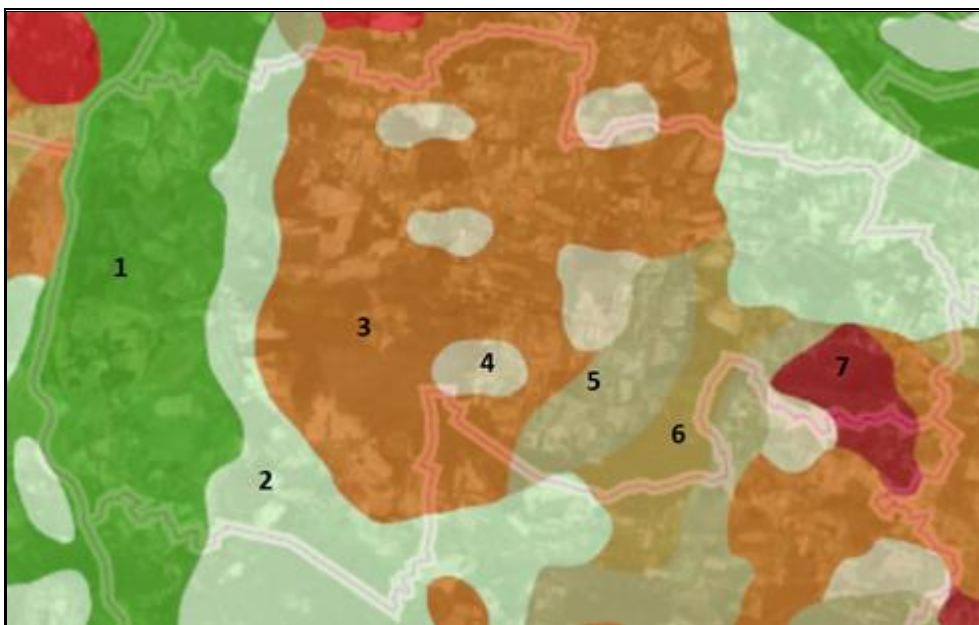
południowym wschodzie. Dominują tu wzgórza morenowe - Wzgórza Wińskie i Strupińskie, które pokryte są lasami oraz użytkami rolnymi. Lasami pokryty jest również fragment Obniżenia Pełczyńskiego. W miejscu zagłębienia znajduje się Kotlina Żmigrodzka, której obszar pokryty jest przez użytki rolne oraz wilgotne lasy liściaste. Kotlina wyróżnia się znacznym urozmaicheniem rzeźby terenu. Teren tutaj jest falisto-pagórkowaty. Obniżenie Ścinawskie charakteryzuje się równinną rzeźbą terenu o niewielkich deniwelacjach. Wzgórza na obszarze gminy sięgają wysokości ok. 100 m n.p.m. do 170 m n.p.m. Najniżej położone są tereny Obniżenia Ścinawskiego, które znajdują się na poziomie ok. 90 m n.p.m. Wysokości względne na tym obszarze sięgają maksymalnie 10-15 metrów. Obszary wklęsłe znajdują się w dolinach cieków: Bełczy, Kijanki oraz fragmentu doliny Tynicy.

Wzgórza Wińskie i Równiny Prusic zbudowane są z osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych, złożone z piasku, pospółki i żwiru. Występują tu również gliny morenowe i iły. Okolice doliny Odry zbudowane są z utworów holoceni (rzeczne i bagienne). Podłoże starorzeczy tworzą mady. Na warstwę powierzchniową składają się gliny zwałowe zlodowacenia Warty oraz formy akumulacji wodnolodowcowej. Wzgórza Trzebnickie pokryte są warstwami neogenu. W budowie geologicznej na terenie gminy występują piaski sandrowe oraz less.

Kompleksy glin zwałowych znajdują się pod glinami lessopodobnymi, które w niektórych warstwach mieszają się z piaskami i żwirami zlodowacenia warty. Na zachodzie gminy występują głównie piaszczyste i piaszczysto - żwirowe osady wodnolodowcowe. W okolicy Wyszęcic i Boraszyc Wielkich podłoże tworzą holoceni piaski i mułki rzeczne. Obniżenia terenu i doliny rzek tworzą osady holoceni w postaci namulów, torfów i namulów torfiastych.⁶

⁶ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wińsko

Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Wińsko

Legenda:

1. Piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły (holocen);
2. Piaski, żwiry i mułki rzeczne (złodowacenie północne);
3. Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe (złodowacenia środkowopolskie);
4. Iły, mułki, piaski, żwiry z węglem brunatnym (neogen);
5. Piaski i żwiry sandrowe (złodowacenia środkowopolskie);
6. Piaski, żwiry i mułki rzeczne (złodowacenia środkowopolskie);
7. Żwiry, piaski, głazy i gliny moren czołowych (złodowacenia południowopolskie).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG i PIG, <http://geologia.pgi.gov.pl>

OBSZARY GÓRNICZE I ZŁOŻA KOPALIN

Występujące na terenie gminy zasoby surowców mineralnych związane są z budową geologiczną obszaru. Obecnie stwierdzone na tym obszarze zostały 4 złoża kopalin, w których występują piaski i żwiry. Ponadto na tym terenie występują dwie aktualne przestrzenie górnicze.

Charakterystykę złóż na terenie gminy przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 23. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Wińsko

Numer złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Kopalina	Stan zagospodarowania	Forma złoża	Sposób eksploatacji
KN 10433	Konary	1,00	złoża mieszanek Żwirowo-piaskowych (pospółki)	złoże zagospodarowane	pokładowa	odkrywkowy
KN 20307	Konary I	10,53	piaski	złoże rozpoznane szczegółowo	pokładowa	odkrywkowy
KN 18419	Konary – Południe	5,83	piaski	złoże rozpoznane szczegółowo	pokładowa	odkrywkowy
KN 10226	Smogorzówek	0,64	piasek ze żwirem	złoże eksploatowane okresowo	warstwowe	odkrywkowy

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych

Tabela 24. Aktualne przestrzenie górnicze na terenie gminy Wińsko

Nazwa Przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Status	Położenie	Powierzchnia [m ²]	Złoże
Smogorzówek A	OG	10-1/5/417	Aktualny	Smogorzówek, dz. 154/4	6 438,00	Smogorzówek
Konary A	OG	10-1/2/143a	Aktualny	Konary, dz. 268/2	11 135,00	Konary

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG oraz PIG-PIB, <http://geologia.pgi.gov.pl/>

OSUWISKA

Osuwisko jest przemieszczeniem się mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzeliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka. Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Oslony Przeciwośuwiskowej SOPO), na terenie gminy Wińsko nie występują osuwiska, ani tereny nimi zagrożone.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy, — występowanie złóż surowców mineralnych.	— przekształcenia rzeźby terenu związane z eksploatacją złóż.
Szanse	Zagrożenia
— rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych,	— presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin,

— ochrona kopalni w planach zagospodarowania przestrzennego, — nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalni.	— niewystarczające środki finansowe na inwestycję z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — możliwość nielegalnego wydobycia.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, a także nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów),
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków,
- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych – droga krajowa i wojewódzka (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalni lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Jednym z głównych problemów związanym z uprawą gleb jest ich zakwaszenie. Skutkiem zakwaszenia jest m.in. obniżenie żyzności i jakości gleby. Przyczyny zakwaszenia możemy podzielić na dwie grupy: naturalne oraz antropogeniczne, przy czym należy zwrócić uwagę, że kwasowość najczęściej powodowana jest przez te pierwsze. Do naturalnych, wynikających z procesów przyrodniczych zalicza się np. erupcje wulkaniczne i ekshalacje, pożary lasów, procesy utleniania, humifikacja (powstawanie próchnicy w glebach). Natomiast przyczynami antropogenicznymi są te wywołane przez człowieka. Do najważniejszych należą wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia powietrza, intensywny chów zwierząt użytkowych czy stosowanie fizjologicznie kwaśnych nawozów mineralnych.

Na terenie gminy przeważają gleby klasy IVa, IVb. W dużej mierze występują także gleby klasy IIIa, IIIb oraz V. Największy udział w gruntach ornych stanowią gleby żytne, następnie gleby pszenne i w niewielkich ilościach gleby zbożowo-pastewne.

Występuje tu duża różnorodność glebowa, mieszają się kompleksy pszenne bardzo dobre po kompleksy żytne bardzo słabe. Najmniejszą powierzchnię zajmuje kompleks pszenno-żytni bardzo dobry oraz kompleks zbożowo-pastewny. Największą powierzchnię obejmują kompleksy: pszenno-żytni dobry i słaby żytni.

Kompleksy pszenno-żytni bardzo dobry oraz pszenno-żytni dobry występują na obszarach miejscowości: Budków, Buszkowice, Dąbie, Iwnie, w Kleszczowicach, w Małowicach i Piskorzynie, Przyborowie, Rajczynie. Kompleks pszenno-żytni wadliwy występuje we wsiach: Wińsko, Grzeszyn i Piskorzyna. Kompleks żytni bardzo dobry występuje we wsiach: Białawy Wielkie, Białawy Małe, Boraszyce Wielkie, Budków, Krzelów, Moczydlnica Klasztorna, Węgrzce, Wińsko i Wyszęcice. Kompleks żytni występuje we wsiach: Białawy Wielkie, Brzózka, Morzyna, Moczydlnica Klasztorna, Piskorzyna i Węgrzce. Kompleks żytni obserwuje się we wsiach: Konary, Kozowo, Krzelów, Moczydlnica Klasztorna, Morzyna, Słup, Smogorzów Wielki, Strjyno, Turzany, Węgrzce, Wyszęcice i Wińsko. Kompleks żytni bardzo słaby obejmuje całą gminę z wyjątkiem wsi: Białków, Buszkowice Małe, Budków, Dąbie, Kleszczowice i Małowice.

Kompleks zbożowo - pastewny mocny obejmuje powierzchnie wsi: Baszyn, Iwno, Orzeszków, Piskorzyna, Rudawa, Smogorzów Wielki, Wińsko.⁷

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach PMŚ prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB, na zlecenie GIOŚ. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.)

Na terenie gminy Wińsko nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym teren ten nie jest objęty monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— użytki rolne zajmujące większość powierzchni gminy.	— zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych, które są w niedostatecznym stanie technicznym, — brak stałego monitoringu gleb na obszarze gminy.
Szanse	Zagrożenia
— rekultywacja obszarów zdegradowanych, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — rozwój sieci kanalizacyjnej, — restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorstw wpływające na zapobieganie skażeniu gleb.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — erozja wodna i wietrzna, — występowania suszy, — wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

⁷ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wińsko

Na obszarze gminy Wińsko obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wińsko. Ostatni został przyjęty uchwałą nr XLII/301/2021 Rady Gminy Wińsko z dnia 29 września 2021 r. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie jednostki, głównie poprzez ustalenie m.in.:

- 1) wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- 2) rodzajów i minimalnej pojemności pojemników do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczenia tych urządzeń i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- 3) częstotliwości i sposobie pozbywania się odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- 4) innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- 5) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- 6) utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolnej,
- 7) obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji oraz terminy jej przeprowadzenia.

Na terenie gminy nie występują składowiska odpadów. Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który zlokalizowany jest na terenie oczyszczalni ścieków w Wińsku, gdzie mieszkańcy mogą wywozić, dwa razy w tygodniu, wszystkie frakcje odpadów.

Z terenu gminy Wińsko w 2020 r. odebrano od właścicieli nieruchomości 1 914,000 Mg odpadów zebranych selektywnie, z czego 67,31% stanowiły niesegregowane zmieszane odpady komunalne. Szczegóły zostały zaprezentowane w tabeli.

Tabela 27. Masa opadów odebranych od właścicieli nieruchomości

Lp.	kod odpadu	Nazwa odpadu	Masa [Mg]
1.	150107	Opakowania ze szkła	150,500
2.	150102	Opakowania z tworzyw sztucznych	217,000
3.	200307	Odpady wielkogabarytowe	74,200
4.	200201	Odpady ulegające biodegradacji	71,180
5.	150101	Opakowania z papieru i tektury	34,800
6.	200136	Urządzenia elektryczne i elektroniczne	-
7.	160103	Opony	15,240
8.	170904	Zmieszane odpady z budowy i remontów	62,840

Lp.	kod odpadu	Nazwa odpadu	Masa [Mg]
9.	200301	Niesegregowane zmieszane odpady komunalne	1 288,240
Razem			1 914,000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Analizy Stanu Gospodarki Odpadami za 2020 rok

Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego i odzysku poszczególnych frakcji odpadów, jakie gmina powinna osiągnąć w 2020, zawarte były w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167). Wg niego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła w 2020 r. wynosił 50%, a poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe wynosił 70%.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. to 75%. Do dnia 16 lipca 2013 r. wskaźnik ten wynosił już 50% i spada dalej aż do 35% w roku 2020.

Gmina Wińsko w 2020 r. osiągnęła poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 0,00%, poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: 45,00% oraz poziom recyklingu innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: 100%. Gmina nie spełniła wymagań dotyczących poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

Na terenie gminy, podmioty gospodarcze, które prowadzą działalność, w wyniku której powstają odpady, są zobowiązane do zawierania indywidualnych umów na odbiór odpadów, z podmiotami posiadającymi odpowiednie pozwolenie.

W sektorze przemysłowym powstają odpady inne niż niebezpieczne i odpady niebezpieczne. Odpady inne niż niebezpieczne powstające w takich branżach jak: przemysł, rolnictwo, rzemiosło i usługi. Źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych oprócz przemysłu jest również rolnictwo, transport oraz służba zdrowia.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Na terenie gminy Wińsko obowiązuje Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Wińsko na lata 2012-2032, przyjęty uchwałą nr V/13/2015 Rady Gminy w Wińsku z dnia 30.01.2015 r. Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 28. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Wińsko w [kg] – dane z bazy azbestowej

Zinwentaryzowane		
Razem	1 216 418	100,00%
Osoby fizyczne	1 061 108	87,23%
Osoby prawne	155 310	12,77%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl/>; [dostęp: 29.12.2021]

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— uporządkowany system gospodarki odpadami, — objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy, — brak czynnych składowisk odpadów komunalnych na obszarze gminy, — funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy, — realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy, — malejąca ilość odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych z terenu gminy.	— niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy, — wysokie i rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami.	— niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości, — niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, — powstawanie „dzikich” wysypisk.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

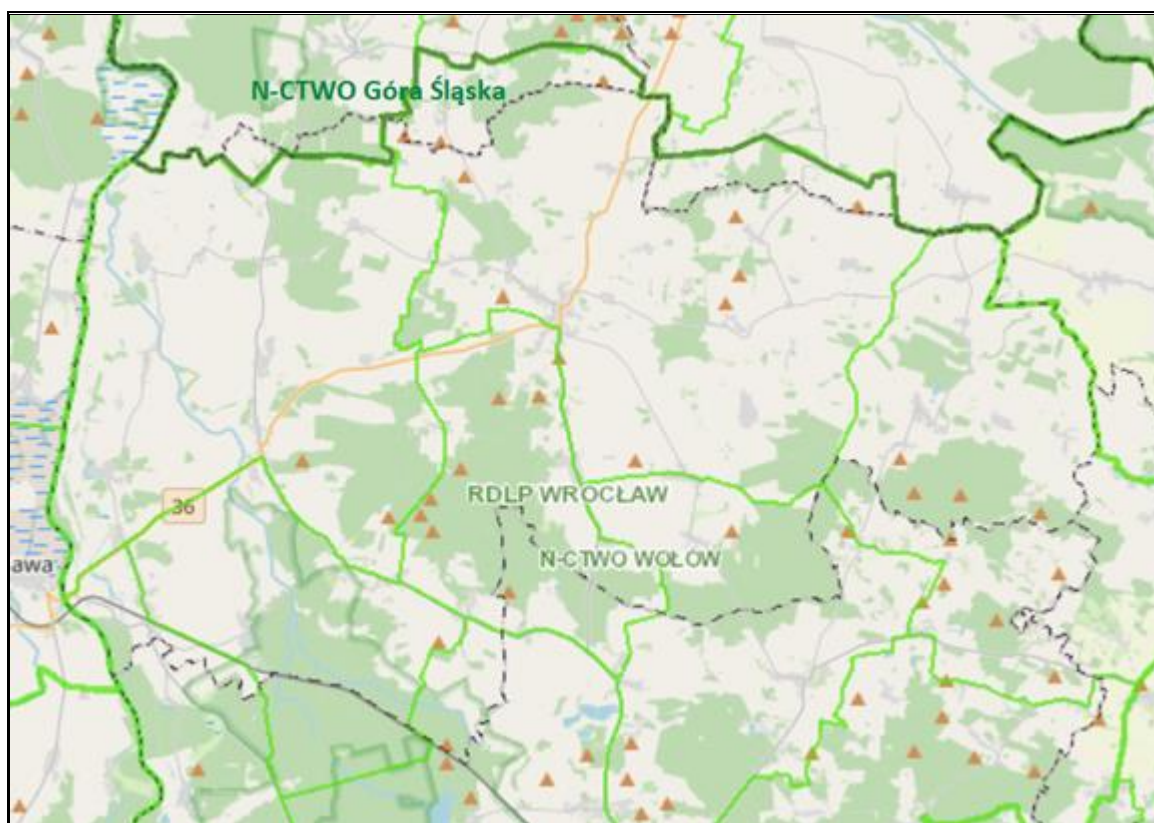
Lasy i grunty leśne zajmują na terenie gminy 7 000,46 ha i podlegają pod Nadleśnictwo Góra Śląska, wchodzącego w skład RDLP w Poznaniu oraz pod Nadleśnictwo Wołów, wchodzącego w skład RDLP we Wrocławiu. Lesistość gminy wynosi 27,40%. Na terenie tym znajdują się siedliska borowe, na które składają się bór mieszany świeży, bór świeży oraz bór mieszany wilgotny oraz siedliska lasowe, na które składają się w przeważającej mierze: las mieszany, las świeży, las wilgotny, olsy jesionowe, olszowe i lasy łęgowe.

Tabela 30. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Wińsko

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	7 000,46
Lesistość w %	%	27,40
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	6 470,46
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	6 459,62
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	6 455,32
Grunty leśne prywatne	ha	530,00
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	6 838,66
Lasy publiczne ogółem	ha	6 308,66
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	6 297,82
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	6 293,52
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	4,16
Lasy publiczne gminne	ha	9,00
Lasy prywatne ogółem	ha	530,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Rysunek 12. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Wińsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

Na terenie gminy rośnie ok. 700 gatunków roślin naczyniowych. Można tu wyróżnić 3 gatunki dominujące: górskie, o charakterze oceanicznym i osiagające w Polsce granice swego występowania. Z gatunków górskich można tu wyróżnić: buk zwyczajny, dziewięciśli beżłodygowy, dziki bez koralowy, jarzmianka większa, jawor, olsza szara, śnieżyca wiosenna, świerk pospolity. Z gatunków o charakterze oceanicznym obserwuje się: bluszcz pospolity, goździk kartuzek, kokorycz pusta, sporek wiosenny. Z gatunków osiagających w Polsce granice swego występowania wyróżnić można: goździk pyszny, kosaciec syberyjski, jałowiec pospolity. Ponadto na terenie gminy występują rośliny naczyniowe, które są prawnie chronione w Polsce. Szata roślinna na tym terenie jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów chronionych. Do upraw zaliczyć można m.in. buraki, rzepak, żyto, owies, kukurydze i ziemniaki.⁸

Na terenie gminy występują owady, m.in.: chrząszcze, błonkówki i motyle. W rzekach rozpoznano bytowanie 28 gatunków ryb. Ponadto występują tu płazy, gady, ptaki oraz ssaki. Na obszarze tym, w związku z występowaniem form ochrony przyrody występuje bogata

⁸ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wińsko

fauna. Spotkamy tutaj gatunki charakterystyczne dla fauny leśnej, między innymi takie gatunki jak dziki, jelenie, sarny, lisy, kuny, zające, dzikie króliki, jeże, ryjówki, krety czy nietoperze.⁹

Ponadto w związku z rolniczym charakterem gminy na jej terenie licznie występują zwierzęta hodowlane, głównie trzoda chlewna, lochy, konie i drób (kury nioski).

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 poz. 1098 ze zm.) są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Wińsko znajduje się:

- Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy,
- Obszar Natura 2000 Dolina Łachy,
- Obszar Natura 2000 Dębniańskie Mokradła,
- Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie,
- 8 pomników przyrody,
- 1 użytk ekologiczny.

OBSZARY NATURA 2000

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.) na Obszarach Natura 2000 wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Dolina Łachy (PLH020003) – specjalny obszar ochrony siedlisk (dyrektywa siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 958,51 ha. Obszar został utworzony decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE).

⁹ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wińsko

Obszar znajduje się na tarasie zalewowym, w międzywale, pomiędzy pagórkami morenowymi. Większość obszaru pokrywają dobrze zachowane i wykształcone zbiorowiska nizinnych łąk kośnych i pastwisk. Około 40% obszaru pokrywają lasy. Na północnym obszarze znajdują się podmokłe olsy i turzycowiska, w środkowej części – łągi i grądy, w południowej, na wzniesieniach - murawy kserotermiczne. Bytuje tu 9 rodzajów siedlisk z załącznika I dyrektywy siedliskowej, tj. grądy i łągi oraz żyje tu duża populacja kozioroga dębosza. Na siedliskach podmokłych spotkać można gatunki płazów z załącznika II dyrektywy siedliskowej.¹⁰

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem nr 22 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 31 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Łachy PLH020003.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Wińsko odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

Dębniańskie Mokradła (PLH020002) – specjalny obszar ochrony siedlisk (dyrektywa siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 5 288,85 ha. Obszar został utworzony decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE).

Znajduje się na wysokości 92 - 125 m n.p.m.. Spotkać tu można siedliska w różnym stopniu wilgotności: stawy, starorzecza, okresowo zalewane olsy, łągi, bagna śródlądowe, podmokłe łąki. Często w ich sąsiedztwie występują piaszczyste pagórki z charakterystyczną florą. Znaczącą wartość niosą za sobą kompleksy lasów łąkowych i olsów. Na terenie obszaru spotkać można cenne owady, m.in. zagrożony wyginięciem motyl modraszek, ściśle związany z krwisiągłem lekarskim oraz mrówkami wścieklicami zwyczajnymi, które adoptują gąsienice motyla. Na terenie obszaru rozpoznano 7 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 10 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Występuje tu cenna fauna bezkręgowców, z której wymienić można, np. 4 gatunki motyli z załącznika II, w tym przeplatka matura).¹¹

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie

¹⁰ <http://ine.eko.org.pl/>

¹¹ jw.

ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002 (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 1945), zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 września 2017r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002 [Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2017 r. poz. 3919).

Realizacja założeń POŚ dla gminy Wińsko odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

Łęgi Odrzańskie (PLC02002) – specjalny obszar ochrony siedlisk (dyrektywa siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 21 350,49 ha. Obszar został utworzony decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2020/97 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia trzynastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny.

Zasięgiem obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywale oraz lasy, łąki i torfowiska niskie. Jest to obszar zalewowy. Porastany jest przez lasy, głównie przez łęg jesionowy i wiązowy. Występują tu płaty siedlisk, z cennymi starodrzewiami i licznymi drzewami pomnikowymi. Starorzecza pokrywane są przez zbiorowiska szuwarowe. Na terenie obszaru występują kompleksy wilgotnych łąk. W południowej części obszaru znajdują się tzw. Zielone Łąki. Zielone Łąki to kompleks wilgotnych i świeżych łąk oraz olsów i łęgów olchowych. Występujące tu łąki bogate są w gatunki tj. goryczka wąskolistna, kosaciec syberyjski, czy czosnek kątowaty. Obszar stanowi ostoję dla ptaków. Występuje tu kania czarna i muchołówka białoszyja. Odnotowano tu również bytowanie zagrożonych gatunków ryb, tj. kiełb białopłetwy, czy boleń, motyli i nietoperzy. Obszar stanowi ważną ochronę dla bioróżnorodności.¹²

Realizacja założeń POŚ dla gminy Wińsko odbywać się będzie zgodnie z przepisami wskazanymi dla obszarów Natura 2000.

Łęgi Odrzańskie (PLB020008) – specjalny obszar ochrony ptaków (dyrektywa ptasia), który obejmuje powierzchnię 17 999,42 ha. Obszar został utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Na terenie ostoi lasy to tworzą przede wszystkim łęgi jesionowe i wiązowe, które są regularnie zalewane. Ponadto występują tu łąki i torfowiska. W lasach występują ponad stuletnie

¹² <http://ine.eko.org.pl/>

pomnikowe okazy drzew. Na terenie ostoi występują tzw. Zielone Łąki. Na terenie obszaru rozpoznano ok. 14 gatunków ptaków cennych z europejskiego punktu widzenia, tj. bocian biały, czarny i kania ruda) oraz 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi. Bytuje tu łącznie ok. 100 gatunków ptaków. Cennym gatunkiem ssaków na tym obszarze to m.in. bóbr europejski, wydra i nietoperze. Obszar obfituje w siedliska uznane za zagrożone, charakterystyczne dla dużej rzeki nizinnej. Na łąkach z cennych gatunków rozpoznano m.in. goryczkę wąskolistną, kosaciec syberyjski oraz czosnek kątowy.¹³

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLB020008 (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014r. poz. 2446) (Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego z 2014r. poz. 1063).

Realizacja założeń POŚ dla gminy Wińsko odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

PARK KRAJOBRAZOWY

Na obszarze parku krajobrazowego obowiązują zakazy zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie parku krajobrazowego zakazuje się:

1. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
2. Umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

¹³ <http://ine.eko.org.pl/>

4. Pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
6. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
7. Budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
 - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
8. Likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
9. Wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
10. Prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
11. Utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
12. Organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
13. Używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy – utworzony został na mocy rozporządzenia nr 11 Wojewody Wrocławskiego z dnia 12 sierpnia 1994 r. w sprawie utworzenia i ochrony Parku Krajobrazowego "Dolina Jezierzycy" w województwie wrocławskim. Zajmuje on powierzchnię 7 923,00 ha. Położony jest w województwie dolnośląskim, na terenie powiatu wołowskiego, w gminach: Wołów i Wińsko. Szczególnym celem ochrony Parku jest ochrona doliny rzeki o charakterze nizinny oraz zachowanie cennych fragmentów lasów i terenów łąkowych..

Ponadto na terenie Parku obowiązuje plan ochrony ustanowiony uchwałą nr XVI/328/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”.

Obszar Chronionego Krajobrazu

Na terenach obszarów chronionego krajobrazu obowiązują zakazy zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zakazuje się:

1. Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
6. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
7. Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
8. Budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 obowiązek uzyskania pozwolenia wodnoprawnego pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne
 - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
9. Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów:

- 1) objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a uchwały sejmiku województwa dotyczące obszaru chronionego krajobrazu ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:
 - a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
 - b) zalesiania;
11. nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a uchwały sejmiku województwa dotyczące obszaru chronionego krajobrazu ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:
 - a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
 - b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,
 - c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,
 - d) zalesiania;
12. Na obszarze chronionego krajobrazu zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a uchwały sejmiku województwa dotyczące obszaru chronionego krajobrazu ust. 1.

Obszar chronionego krajobrazu Dolina Baryczy – zajmuje powierzchnię 43 350,00 ha i powstał na mocy rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie Województwa Leszczyńskiego. Znajduje się na terenie województwa dolnośląskiego, wielkopolskiego i lubuskiego. Położony jest na terenie powiatów: lubińskiego, trzebnickiego, wschowskiego, wołowskiego, rawickiego, głogowskiego i górowskiego. Obejmuje swoim obszarem gminy: Jemielno, Rawicz, Pęcław, Niechlów, Głogów, Żmigród, Rudna, Szlichtyngowa, Wińsko, Góra i Wąsosz. Teren obszaru charakteryzuje się podmokłymi terenami, torfowiskami, lasami łągowymi, olsami i łąkami. Obszar charakteryzuje się również dużym zróżnicowaniem pod względem flory i fauny. Bytuje tu wiele ptaków lęgowych.

UŻYTKI EKOLOGICZNE I POMNIKI PRZYRODY

W stosunku do użytków ekologicznych i pomników przyrody obowiązują przepisy z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.), które zakazują:

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,

- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych,
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Wińsko odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.) „**Użytkami ekologicznymi** są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

Na terenie gminy zlokalizowany jest 1 użytek ekologiczny. Jego charakterystyka została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 31. Charakterystyka użytku ekologicznego, znajdującego się na terenie gminy Wińsko

Nazwa własna	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja		
		Nr ewidencyjny działki, opis lokalizacji	Współrzędne geograficzne	
			X	Y
Korydon	0,64	działka nr 105 użytek położony jest na północy Wzgórz Strupińskich i na południe od miejscowości Trzcinica Wołowska	399462,00 399447,71 399337,78 399353,12	342282,59 342334,84 342296,61 342247,13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wińsko

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.) **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Wińsko na terenie gminy znajduje się 8 pomników przyrody. Ich opis zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 32. Wykaz pomników przyrody, znajdujących się na terenie gminy Wińsko

Gatunek drzewa	Nazwa	Wysokość [m]	Obwód pnia na wysokości 1,30 m [cm]	Lokalizacja	
				Nr ewidencyjny działki, opis lokalizacji	Współrzędne geograficzne X,Y
Dąb szypułkowy Quercus robur	NAROK	28	476	Działka nr 668/4, obręb Piskorzyna Naroków Leśnictwo Stryjno Oddz.4 w części północno – zachodniej	X: 408246,31 Y: 335008,38

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Gatunek drzewa	Nazwa	Wysokość [m]	Obwód pnia na wysokości 1,30 m [cm]	Lokalizacja	
				Nr ewidencyjny działki, opis lokalizacji	Współrzędne geograficzne X,Y
Dąb szypułkowy Quercus robur	NAPOLEON	32	523	Działka 146/196, obręb Jakubikowice Słup, przy drodze z Wińska do Słupa, 150 m w oddz.196 c, Leśnictwo Wińsko, w części południowej od strony żwirowni	X: 400677,22 Y: 332038,83
Pojedynczy głaz narzutowy	KAMIEŃ ŚW. JADWIGI	152	994 (obw. głazu]	Działka 199/188, obręb Jakubikowice Słup, Leśnictwo Wińsko, oddz.188a, 100 m na południe od drogi Słup-Baszyn	X:399799,15 Y:333119,75
Dąb szypułkowy Quercus robur	ZAGŁOBA	32	494	Działka 287/190, obręb Słup Słup, Leśnictwo Wińsko, oddz.190 c, przy skrzyżowaniu dróg w kierunku Moczydlnicy Klasztornej, do Jakubikowic, Słupa i Kłopotówka	X:399261,51 Y:332245,40
Grupa drzew: 2 buki zwyczajne Fagus sylvatica- 1 drzewo w terenie	JACEK SOPLICA	32	350	Działka 26/3, obręb Moczydlnica Klasztorna, w zachodniej części parku, wjazd od strony wsi	X: 396135,24 Y:331764,63
Grupa drzew: 3 dęby szypułkowe Quercus robur	MNISI	33	670	Działka 26/3, obręb Moczydlnica Klasztorna, w południowo - zachodniej części parku, na jego skraju	X: 396028,83 Y:331788,61
		33	540		X: 396013,48 Y: 331795,09
		33	480		X: 396003,56 Y: 331808,45
Dąb szypułkowy Quercus robur	PAN TADEUSZ	18	410	Działka nr 533/2, obręb Wińsko -	X: 403406,13 Y: 333962,01

Gatunek drzewa	Nazwa	Wysokość [m]	Obwód pnia na wysokości 1,30 m [cm]	Lokalizacja	
				Nr ewidencyjny działki, opis lokalizacji	Współrzędne geograficzne X,Y
				drzewo rośnie przy budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Wińsku przy ul. Piłsudskiego 42	
Dąb szypułkowy Quercus robur	KMICIC	23	800	Działka 391obręb Wyszęcice - drzewo rośnie na działce sąsiadującej z placem zabaw	X: 401915,59 Y: 327200,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wińsko

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Na terenie Polski zostały wyznaczone dwa, główne międzynarodowe korytarze ekologiczne:

1. Korytarz Północny (KPn) łączący Puszczę Augustowską na północnym wschodzie Polski (granica z Litwą) z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym na północnym zachodzie (granica z Niemcami);
2. Korytarz Północno-Centralny (KPnC) łączący Puszczę Białowieską na wschodzie (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami).

Na obszarze gminy Wińsko zlokalizowane są dwa korytarze ekologiczne. Są to: KPdC-19C Dolina Odry Środkowej oraz GKPdC-18A Dolina Środkowej Odry – Stawy Milickie. Powyższe korytarze należą do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję krajowych korytarzy ekologicznych.

W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami, jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków, są zagrożenia, wynikające z lokalizacji dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą a korytarzem, przez co podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotnym jest, aby przy drogach znajdowały się znaki informujące o tym, że

możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz że należy zachować szczególną ostrożność szczególnie w okresach migracji zwierząt.

Minimalizacja oddziaływania bariery psychofizycznej w zasięgu korytarzy migracyjnych polega na następujących działaniach o charakterze osłonowym:

- budowanie osłon (ekranów) antyolśnieniowych – chronią zwierzęta przed oślepianiem przez przejeżdżające pojazdy; osłony powinny być lokowane przede wszystkim na powierzchni i w otoczeniu przejść dla zwierząt,
- budowanie ekranów akustycznych – ograniczają poziom hałasu na obszarach sąsiadujących z drogą; powinny być stosowane w przypadku stwierdzenia oddziaływania o charakterze znaczącym na konkretne gatunki zwierząt,
- wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności – ograniczają poziom hałasu i emisji chemicznych w obszarach sąsiadujących z drogą.

Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— istniejące walory naturalne i krajobrazowe, dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, — występowanie różnych form ochrony przyrody, — duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa, — występowanie korytarzy ekologicznych.	— podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska, — presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione.
Szanse	Zagrożenia
— dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, — programy i akcje edukacyjno-informacyjne w szkołach i wśród mieszkańców gminy o potrzebie ochrony przyrody, — nowoczesne sposoby wykrywania kłusowników i szkód w ekosystemie (drony, systemy termowizyjne), — promocja walorów przyrodniczych gminy.	— utrata siedlisk w wyniku zmian hydrologicznych, — postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne, — niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody, — kłusownictwo, — ekspansja gatunków obcych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE oraz Konwencją w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych sporządzoną w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r.

GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku,
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Wińsko działalność gospodarcza związana jest głównie z sektorami G i F, na jej terenie nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe, które stanowiłyby zagrożenie wystąpienia poważnej awarii w rozumieniu ww. ustawy.

Na terenie powiatu funkcjonuje 5 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej:

- ADAMA Manufacturing Poland S.A., ul. H. Sienkiewicza 4, Brzeg Dolny,
- PCC „ROKITA” S.A., ul. H. Sienkiewicza 4, Brzeg Dolny,
- PCC Exol S.A., ul. H. Sienkiewicza 4, Brzeg Dolny,
- PCC MCAA sp. z o.o., ul. H. Sienkiewicza 4, Brzeg Dolny,
- Vita Polymers Poland sp. z o.o., ul. H. Sienkiewicza 31/33, Brzeg Dolny.

Na terenie powiatu funkcjonują również 3 zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej:

- AIR PRODUCTS sp. z o.o. oddział Brzeg Dolny, ul. Sienkiewicza 29, Brzeg Dolny,
- Malborskie Zakłady Chemiczne „ORGANIKA” S.A. w Malborku – Zakład w Pogalewie Wielkim, Pogalewo Wielkie,

— Wal-Mar sp. z.o.o., ul. Sienkiewicza 35, Brzeg Dolny.

W przypadku wystąpienia awarii w zakładach funkcjonujących na terenie powiatu może mieć to także wpływ na gminę Wińsko.

TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie dla gminy stanowić może transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na jej terenie ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy jednostki samorządowej, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 36 oraz drogach wojewódzkich nr 340, 334 oraz 338.

INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie OSP, — regulacje prawne – wymagania dla zakładów i ich kontrola, — brak zakładów ZDR i ZZR na terenie gminy.	— transport drogowy ładunków niebezpiecznych, — występujące na terenie powiatu ZZR oraz ZDR, — niezadawalający stan dróg wojewódzkich i powiatowych oraz drogi krajowej.
Szanse	Zagrożenia
— postęp technologiczny, — edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — możliwość pozyskania środków finansowych na doposażenie służb odpowiadających za kontrolę zakładów mogących spowodować poważne awarie,	— zdarzenia losowe w zakładach pracy, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii, — awarie podczas transportu substancji niebezpiecznych, — nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne).

— rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach i ekstremalnych zjawiskach pogodowych.	
---	--

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez Gminę oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na jej terenie, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez podmioty, gospodarujące infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody w badanym okresie, uległo zwiększeniu. Ograniczenie zużycia wody będzie wymagało wzrostu świadomości mieszkańców, co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą i przyjęcie przez nich odpowiednich nawyków w korzystaniu z tego zasobu. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie jednostki. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że „najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych,
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody,
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczeltek,
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór,
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy,
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą,
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem, jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu,
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych,
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii. Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne

gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego - koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”. Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie gminy Wińsko. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw. Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem, podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego

się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych jej skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza.

Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru, tak jak jest to w przypadku gminy Wińsko.

Wobec powyższego istnieje konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprzez dążenie m.in. do ograniczenia energochłonności produkcji oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków poprzez ich termomodernizację. Istotny jest również aspekt rozwoju odnawialnych źródeł energii. Wytwarzanie energii z OZE cechuje się także niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne.

Występujące zmiany klimatu wpływają na możliwość wzrostu częstotliwości i intensywności powodzi i susz, co powoduje duże szkody i ograniczenia w środowisku. Istotne jest prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej, w szczególności na terenach zagrożonych powodzią i strefach zalewowych, a także zwracanie uwagi na pojemność retencyjną naturalnych i sztucznych zbiorników, w tym również retencja korytowa, leśna i gruntowa. Jednocześnie zjawiska ekstremalne będą wymuszały zmiany w zarządzaniu i gospodarowaniu zasobami wodnymi.

Zbyt niska pojemność retencyjna naturalnych oraz sztucznych zbiorników wpływa na brak ich skuteczności oraz ogranicza ich funkcjonowanie w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Na takich obszarach istnieje zwiększone prawdopodobieństwo występowania podtopień i powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami, zalewających obszary. Wobec tego, w celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy, czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Ponadto oprócz budowy zbiorników istotne jest w celu przeciwdziałania wystąpienia lokalnych podtopień zwiększenie ilości wody przetrzymywanej w korytach cieków i rowach melioracyjnych. Systematyczna konserwacja, modernizację oraz budowa nowych urządzeń, a następnie ich właściwa eksploatacja ma wpływ na ograniczenie ich wystąpienia. W związku z tym, istotny jest rozwój infrastruktury wodno – melioracyjnej na obszarze gminy, który wpływa na łagodzenie zagrożeń naturalnych.

Jednym z istotnych aspektów jest lokalne zachowanie istniejących, zwłaszcza niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie poprzez dziania małej retencji. Polega ona na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania te mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy oraz przeciwdziałanie powodzi. Ponadto mała retencja wpływa na odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie prośrodowiskowych metod retencionowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.¹⁴

Do rozwiązań w zakresie adaptacji do zmian klimatu należy również kształtowanie odpowiedniej struktury użytkowania terenu. Ważne jest podejmowanie prac dotyczących renaturyzacji koryt cieków, zmierzających do przywrócenia ich naturalnych charakterystyk, (również poprzez roboty hydrotechniczne i prace utrzymaniowe), ograniczenie nadmiernego zagrożenia erozją, poprzez m.in. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, czy zwiększanie powierzchni zalesionych, wprowadzanie zadrzewień, w tym na terenach zniszczonych, niewykorzystanych rolniczo, czy gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację.

¹⁴ <http://www.malaretencja.pl>

Zjawisko suszy powoduje przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód oraz zmniejszenie przepływu wody w rzekach i rowach melioracyjnych. W okresie wegetacji roślin może spowodować duże straty w rolnictwie. Realizując postanowienia ustawy prawo wodne, tworzone są specjalne plany przeciwdziałania skutkom suszy. Plany zawierają przede wszystkim analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

Zwiększenie możliwości zapobiegania ewentualnym zagrożeniom i reagowania na nie jest możliwe dzięki działalności straży pożarnej oraz odpowiedniego jej wyposażenia, umożliwiającego skuteczne prowadzenie akcji ratowniczych.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków.

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1973 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie gminy prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacji odpadów czy zajęcia plenerowe. Ponadto zamieszczane są informacje na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków,
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowania elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, niebędącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r., poz. 1973 ze zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2021 poz. 869), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie wynikające

z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Na terenie gminy zlokalizowane są małe i średnie zakłady, które mogą stanowić niewielkie ryzyko awarii. Należy też zaznaczyć, że ewentualne poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez ten teren, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

W związku z tym, konieczne jest podejmowania działań m.in. z zakresu rozwoju systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacji urządzeń infrastruktury energetycznej, przeciwdziałania skutkom suszy modernizacji i budowy infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1070) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska.

Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Przekazywane wyniki przeprowadzanych badań, ich analiza, wyniki ocen są dostępne na stronie internetowej WIOŚ we Wrocławiu. Informacje dotyczące stacji pomiarowych na terenie gminy Wińsko znajdują się w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska dla Województwa Dolnośląskiego. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ we Wrocławiu i siedzibie Inspektoratu.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie dolnośląskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie dolnośląskim.

3.5 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Rolnictwo stanowi podstawę bazy ekonomicznej gminy i jest źródłem utrzymania dużej części mieszkańców. Walory przyrodnicze obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną.

Do pożądanych, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważonego rozwoju sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia

i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,

- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Jeśli działalność rolnicza nie jest prowadzona z uwzględnieniem odpowiednich zasad środowiskowych może mieć negatywny wpływ na środowisko. Głównie dotyczy to emisji zanieczyszczeń do wód oraz gleb. Na terenie gminy Wińsko znajdują się jednolite części wód powierzchniowych, które zostały wskazane w rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w sprawie określenia w regionie wodnym Środkowej Odry wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. Są to: PLRW600019139699 Jezierzycza od Rowu Stawowego oraz PLRW6000211511 Odra od Wałów Śląskich do Kanału Wschodniego.

Gminę Wińsko zalicza się do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego. Powodem takiej sytuacji są gospodarstwa rolne, które realizując proces produkcji żywności, pasz dla zwierząt lub surowców rolnych, zużywają duże ilości substancji nawozowych. Znaczna, niewykorzystana część tych substancji ulega kumulacji w glebie, spływa do wód powierzchniowych i gruntowych oraz migruje do atmosfery. Są to w szczególności pierwiastki biogenne – azot i fosfor, które jednocześnie wpływając pozytywnie na poziom produkcji rolnej, w nadmiernych ilościach stanowią groźne zanieczyszczenie i potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego.

Dnia 15 lutego 2020 r., według Rozporządzenia Rady Ministrów z 12 lutego 2020 r. w życie wszedł „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2020 r., poz. 243). Dokument ten ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów określa m.in. sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych na glebach zamarzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamarzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem, zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem oraz terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów. Ponadto wskazuje warunki przechowywania nawozów naturalnych i postępowanie z odciekami. Celem jest ograniczenie rolniczego wykorzystywania nawozów.

Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

PRZEMYSŁ

Przemysł jest sektorem odpowiedzialnym w głównej mierze za degradację środowiska. Wraz z rozwojem działalności gospodarczej człowieka, ośrodków przemysłowych, do otoczenia zaczęto odprowadzać coraz więcej szkodliwych substancji. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe pochodzące z fabryk i elektrowni. Najczęściej obserwuje się pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, powierzchni ziemi (gleby) i krajobrazu. Dodatkowo emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie gminy Wińsko nie funkcjonują zakłady przemysłowe, które stwarzałyby potencjalne wysokie zagrożenie dla środowiska naturalnego gminy. Według danych GUS w 2020 r., na obszarze gminy w sektorze prywatnym funkcjonowało 36 podmiotów należących do Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

- zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
- zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
- zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
- zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
- zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Prowadzona działalność przemysłowa stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska. W tym przypadku, jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modeli produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Będzie miało to wpływ na zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska na terenie gminy. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych

szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmierzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

TRANSPORT

Rozwój transportu w ostatnich dekadach jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie stanowi również źródło uciążliwości i problemów, które są szczególnie istotne w skali lokalnej.

Transport na terenie gminy Wińsko przyczynia się do emisji pyłów do powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie ze źródeł transportowych składa się głównie z emisji gazów z systemów wydechowych samochodów i pociągów. Na jakość powietrza istotny wpływ ma stan techniczny pojazdów, który nie zawsze jest zgodny z obowiązującymi normami, przez co emitowane są niebezpieczne dla ludzi i środowiska zanieczyszczenia. Obecnie ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 36 oraz drogach wojewódzkich nr 340, 334 oraz 338 oraz liniach kolejowych 782 i 273.

Transport jest źródłem wielu zagrożeń, stanowi źródło hałasu, zanieczyszczeń atmosferycznych i wypadków komunikacyjnych. Jednocześnie trudno wyobrazić sobie rzeczywistość bez możliwości swobodnego poruszania się, przemieszczania ludzi i przepływu towarów. Negatywny wpływ na stan środowiska ze względu na emisję hałasu, związany jest często z niewystarczającym stanem technicznym dróg. Stanowi również uciążliwość podczas odpoczynku, pracy i snu.

Kolejnym negatywnym aspektem rozwoju transportu jest jego szkodliwy wpływ na zwierzęta poprzez bezpośrednie oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na ich organizmy, jak również pośrednio wskutek spożywania zanieczyszczonych roślin. Wśród innych aspektów należy tu wymienić wspomniany powyżej hałas komunikacyjny, możliwość przecinania szlaków migracyjnych i fragmentacji siedlisk, jak również wypadki komunikacyjne z udziałem zwierząt.

Sz szczególnie w ostatnich latach nastąpiła znaczna poprawa stanu technicznego dróg, ale nadal wymaga on poprawy. W wyniku stanu dróg oraz występowania dróg o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i powiatowym obszar gminy narażony jest na wzmożony hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, a także ewentualne wypadki drogowe. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływania na stan środowiska na tym obszarze, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie.

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów na terenie gminy Wińsko proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

— poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:

- uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
 - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
 - poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

BUDOWNICTWO

Budownictwo jest ważną gałęzią gospodarki tworzącą wiele miejsc pracy i mającą potencjał rozwoju całego kraju, jednocześnie jest źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń. Zrównoważone podejście umożliwia zachowanie wzrostu wartości budownictwa w ogólnym rachunku gospodarczym z zachowaniem równowagi ekologicznej.

W wyniku realizacji prac budowlanych mogą mieć miejsce krótkotrwale, tymczasowe i niegroźne negatywne oddziaływania głównie w zakresie emisji hałasów i pyłów. Prowadzone prace w zakresie budownictwa prowadzone są zawsze zgodnie z przepisami i normami w tym zakresie. W przypadku przystąpienia do prac w zakresie planowania i tworzenia dokumentacji dla inwestycji na obszarach chronionych wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza oraz ocena możliwości wystąpienia zagrożonych gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji lub cennych siedlisk oraz analizą rozwiązań alternatywnych tj. np. zmiany lokalizacji. Obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji budynków pod kątem występowania gatunków chronionych.

Wobec powyższego należy dążyć do:

1. Tworzenia bądź utrzymania ładu przestrzennego w gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek;
2. Całkowitego wyeliminowania samowoli budowlanej;

3. Szerokiego wdrażania tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Korzystanie z zasobów i walorów przyrodniczych w zakresie turystyki i rekreacji odbywa się na terenach już zurbanizowanych. Wyznaczone w tym celu zostały odpowiednie szlaki, które są eksploatowane przez osoby lubiące aktywnie spędzić czas i wypocząć obcując z naturą. Część powierzchni gminy została objęta ochroną w formie Obszaru Natura 2000, co potwierdza jak osobiliwe są walory przyrodnicze tego terenu.

Sektor turystyczno-rekreacyjny stanowi doskonały przykład dostosowania polityki zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Unii Europejskiej, pozwala na zaspokojenie potrzeb obecnego, jak i przyszłych pokoleń z zachowaniem wartości kulturowych, obiektów i przyrody. Działania prowadzące do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuację i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochronę dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy Wińsko, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.)

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Wińsko. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym Obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populację siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 35. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁵	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba budynków poddana kompleksowej modernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		3	Wzrost efektywności energetycznej Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza	Kompleksowa modernizacja energetyczna 3 budynków szkolnych	Gmina Wińsko	Wydłużenie czasu realizacji inwestycji
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		1		Termomodernizacja budynku Publicznego Żłobka w Wińsku przy ul. Szkolnej	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
		Liczba lokali mieszkalnych poddanych modernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1	Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza	Modernizacja gminnych lokali mieszkalnych	Gmina Wińsko	Brak możliwości przeprowadzenia zadania
		Liczba zamontowanych lamp [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1	Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE	Modernizacja oświetlenia ulicznego (montaż lamp solarnych)	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
		Liczba przebudowanych świetlic wiejskich [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1	Wzrost efektywności energetycznej budynków	Przebudowa świetlic gminnych	Gmina Wińsko	Zmiana uwarunkowań prawnych
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Długość dróg gminnych poddanych remontom [km] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1	Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa	Remonty bieżące dróg gminnych	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
		Liczba wybudowanych parkingów (szt.) Źródło: Urząd Gminy Wińsko		2		Park&Ride w Małowicach	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
		Liczba lokalizacji przebudowy dróg [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		3		Park&Ride w Orzeszkowie przy PKP	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
						Przebudowa drogi gminnej w Orzeszkowie	Gmina Wińsko	Wydłużenie czasu realizacji inwestycji

¹⁵ Dla części wskaźników, które dotyczą wzrostu w odniesieniu do zaplanowanego do realizacji zadania nie szacowano wartości bazowej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁵	Wartość docelowa				
						Przebudowa dróg gminnych w Kozowie	Gmina Wińsko	Brak możliwości przeprowadzenia zadania
						Przebudowa drogi gminnej Aleksandrowice - Staszowice	Gmina Wińsko	Wydłużenie czasu realizacji inwestycji
POŁA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Liczba przeprowadzonych postępowań [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wg potrzeb	Ograniczenie możliwości nadmiernego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko	Prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	Gmina Wińsko	Zmiana uwarunkowań prawnych
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Liczba wprowadzonych zmian w dokumentach planistycznych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wg potrzeb	Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Wińsko	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁵	Wartość docelowa				
		Przyjęcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		1		Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Gmina Wińsko	Zmiana uwarunkowań prawnych
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba urządzeń poddanych konserwacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wg potrzeb	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej	Konserwacja urządzeń melioracji wodnych	Gmina Wińsko	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Długość rozbudowanej i zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) Źródło: GUS	48,80	>48,80		Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę pitną mieszkańców Gminy Wińsko-etap I	Gmina Wińsko	Brak możliwości przeprowadzenia zadania
		Liczba rozbudowanych SUW (szt.) Źródło: Urząd Gminy Wińsko		1		Rozbudowa SUW Węgrzce	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
		Długość rozbudowanej i zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) Źródło: GUS	48,80	>48,80		Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę pitną mieszkańców Gminy Wińsko	Gmina Wińsko	Brak możliwości przeprowadzenia zadania
		Długość przejętej sieci wodociągowej [km] Źródło: GUS	48,80	>48,80		Przejęcie sieci wodociągowej	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
		Liczba lokalizacji modernizacji kanalizacji deszczowej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko	0	2		Modernizacja sieci deszczowej na ul. Słonecznej i Witosza	Gmina Wińsko	Brak możliwości przeprowadzenia zadania

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁵	Wartość docelowa				
		Liczba przydomowych oczyszczalni [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko	254	Wzrost wartości >254		Dofinansowanie do przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Wińsko	Brak zainteresowania mieszkańców
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba zorganizowanych spotkań [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1	Przeciwdziałanie degradacji gleb	Prowadzenie spotkań edukacyjnych w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom gleb oraz dobrych praktyk rolniczych i leśnych	Gmina Wińsko	Brak zainteresowania rolników
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO	Stopień objęcia systemem gospodarowania odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zamieszkałych [%] Źródło: Urząd Gminy Wińsko	100,00	100,00	Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Wińsko	Gmina Wińsko	Brak możliwości przeprowadzenia zadania
		Ilość odebranego i unieszkodliwionego azbestu (Mg) Źródło: Urząd Gminy Wińsko	1 216	<1 216		Unieszkodliwienie odpadów azbestowych, znajdujących się na terenie gminy	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
ZASOBY PRZYROD NICZE	ZACHOWA NIE WALORÓ W	Powierzchnia nowych nasadzeń [ar] Źródło: Urząd Gminy Wińsko	0	Wzrost wartości >1	Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy	Nasadzenia roślinności	Gmina Wińsko	Wydłużenie czasu realizacji inwestycji

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁵	Wartość docelowa				
		Powierzchnia poddana rewitalizacji [ha] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1		Rewitalizacja przestrzeni publicznych w Gminie Wińsko	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię (szt.) Źródło: Urząd Gminy Wińsko	0	0	Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii	Doposażenie OSP w wymagany, specjalistyczny sprzęt	Gmina Wińsko	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Kompleksowa modernizacja energetyczna 3 budynków szkolnych	Gmina Wińsko	1 458 751,83	1 148 751,83	107 002,86	-	-	-	-	-	2 714 506,52	Budżet Gminy Fundusze Norweskie
	Termomodernizacja budynku Publicznego Żłobka w Wińsku przy ul. Szkolnej	Gmina Wińsko	484 972,28	386 540,63	-	-	-	-	-	-	871 512,88	RPO Budżet Gminy
	Modernizacja gminnych lokali mieszkalnych	Gmina Wińsko	1 100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	1 100 000,00	Budżet Gminy BGK
	Modernizacja oświetlenia ulicznego (montaż lamp solarnych)	Gmina Wińsko	100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	100 000,00	Budżet Gminy
	Przebudowa świetlic gminnych	Gmina Wińsko	200 000,00	-	-	-	-	-	-	-	200 000,00	Budżet Gminy RIFL PGR
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Remonty bieżące dróg gminnych	Gmina Wińsko	30 000,00	-	-	-	-	-	-	-	30 000,00	Budżet Gminy
	Park&Ride w Małowicach	Gmina Wińsko	100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	100 000,00	Budżet Gminy
	Park&Ride w Orzeszkowie przy PKP	Gmina Wińsko	100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	100 000,00	Budżet Gminy
	Przebudowa drogi gminnej w Orzeszkowie	Gmina Wińsko	850 500,00	-	-	-	-	-	-	-	850 500,00	Budżet Gminy, RFRD
	Przebudowa dróg gminnych w Kozowie	Gmina Wińsko	550 000,00	-	-	-	-	-	-	-	550 000,00	Budżet Gminy
	Przebudowa drogi gminnej Aleksandrowice - Staszowice	Gmina Wińsko	2 100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	2 100 000,00	Budżet Gminy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem	
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	Gmina Wińsko	W ramach bieżących prac i kosztów administracyjnych									Budżet Gminy
GOSPODAROWANIE WODAMI	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Wińsko	W ramach opracowania dokumentów planistycznych									Budżet Gminy
	Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Gmina Wińsko	67 000,00	-	-	-	-	-	-	-	67 000,00	Budżet Gminy
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	Konserwacja urządzeń melioracji wodnych	Gmina Wińsko	50 000,00	-	-	-	-	-	-	-	50 000,00	Budżet Gminy
	Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę pitną mieszkańców Gminy Wińsko- etap I	Gmina Wińsko	300 000,00	-	-	-	-	-	-	-	300 000,00	RFIL
	Rozbudowa SUW Węgrzce	Gmina Wińsko	500 000,00	500 000,00	-	-	-	-	-	-	1 000 000,00	RFIL dla gmin popegeerowskich
	Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę pitną mieszkańców Gminy Wińsko	Gmina Wińsko	3 600 000,00	3 600 000,00	-	-	-	-	-	-	7 200 000,00	Polski Ład
	Przejęcie sieci wodociągowej	Gmina Wińsko	238 500,00	-	-	-	-	-	-	-	238 500,00	Budżet Gminy
	Modernizacja sieci deszczowej na ul. Słonecznej i Witosza	Gmina Wińsko	100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	100 000,00	Budżet Gminy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem	
	Dofinansowanie do przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Wińsko	50 000,00	-	-	-	-	-	-	-	50 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
GLEBY	Prowadzenie spotkań edukacyjnych w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom gleb oraz dobrych praktyk rolniczych i leśnych	Gmina Wińsko	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Wińsko	Gmina Wińsko	2 100 000,00	2 100 000,00	2 100 000,00	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	6 300 000,00	Budżet Gminy
	Unieszkodliwienie odpadów azbestowych, znajdujących się na terenie gminy	Gmina Wińsko	W zależności od zgłoszeń									Budżet Gminy
ZASOBY PRZYRODNICZE	Nasadzenia roślinności	Gmina Wińsko	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy
	Rewitalizacja przestrzeni publicznych w Gminie Wińsko	Gmina Wińsko	360 000,00	-	-	-	-	-	-	-	360 000,00	Budżet Gminy, Program Odnowy Wsi
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Doposażenie OSP w wymagany, specjalistyczny sprzęt	Gmina Wińsko	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

INSTRUMENTY POLITYCZNE

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego oraz Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

INSTRUMENTY PRAWNE

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet gminy,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Program LIFE),
- fundusze krajowe,

- fundusze ogólnopolskie,
- fundusze resortowe.

INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Sprawną i skuteczną realizacją planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Wińsko umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów

planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie gminy. Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Gminy Wińsko oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej gminy. Gmina dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH SĄ KIEROWANE OBOWIĄZKI ZAWARTE W PROGRAMIE

Określone w Programie Ochrony Środowiska cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w Programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Gminy Wińsko,
- Starostwa Powiatowego w Wołowie,
- Wojewody Dolnośląskiego,
- Sejmiku Województwa Dolnośląskiego,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- Nadleśnictwa Góra Śląska i Wołów,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- PGW Wody Polskie,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

5.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.) organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy,

a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 powinien zostać przygotowany za lata 2022-2023, następny za lata 2024-2025 itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Radę Gminy Wińsko.

Tabela 38. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁶	Wartość docelowa
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba budynków poddana kompleksowej modernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		3
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		1

¹⁶ Dla części wskaźników, które dotyczą wzrostu w odniesieniu do zaplanowanego do realizacji zadania nie szacowano wartości bazowej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁶	Wartość docelowa
		Liczba lokali mieszkalnych poddanych modernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1
		Liczba zamontowanych lamp [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1
		Liczba przebudowanych świetlic wiejskich [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1
ZAGROŻENIA HALASEM	POPRAWA KLIMATU AKTUSTYCZNEGO	Długość dróg gminnych poddanych remontom [km] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1
		Liczba wybudowanych parkingów (szt.) Źródło: Urząd Gminy Wińsko		2
		Liczba lokalizacji przebudowy dróg [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		3
ELEKTROMAGNETYCZNE POLA	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Liczba przeprowadzonych postępowań [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wg potrzeb
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	Liczba wprowadzonych zmian w dokumentach planistycznych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wg potrzeb
		Przyjęcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		1
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba urządzeń poddanych konserwacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wg potrzeb
		Długość rozbudowanej i zmodernizowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: GUS	48,80	>48,80
		Liczba rozbudowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		1
		Długość przejętej sieci wodociągowej [km] Źródło: GUS	48,80	>48,80
		Liczba lokalizacji modernizacji kanalizacji deszczowej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		2
		Liczba przydomowych oczyszczalni [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko	254	Wzrost wartości >254

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ¹⁶	Wartość docelowa
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba zorganizowanych spotkań [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO	Stopień objęcia systemem gospodarowania odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zamieszkałych [%] Źródło: Urząd Gminy Wińsko	100,00	100,00
		Ilość odebranego i unieszkodliwionego azbestu (Mg) Źródło: Urząd Gminy Wińsko	1 216 418	<1 216 418
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Powierzchnia nowych nasadzeń [ar] Źródło: Urząd Gminy Wińsko	0	Wzrost wartości >1
		Powierzchnia poddana rewitalizacji [ha] Źródło: Urząd Gminy Wińsko		Wzrost wartości >1
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię (szt.) Źródło: Urząd Gminy Wińsko	0	0

Źródło: Opracowanie własne

6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu ochrony środowiska dla Gminy Wińsko z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 39. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków. Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa. Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości nadmiernego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko. Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód, Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Ochrona przed degradacją gleb

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest, Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy. Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	W dniu 29.10.2013 r. Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw.SPA2020.	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska — Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu: Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu; — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie) Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków. Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu	— Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy. - Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990 Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii Cel; Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M.P. z 2019 r. poz. 794)	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania — Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków, Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska — Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.	— Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód, Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest, Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11)	Kierunek – poprawa efektywności energetycznej — Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną, — Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła — Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii, Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw — Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, — Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach, Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko — Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, — Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, — Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, — Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce, Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	— Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060)	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków, Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków. Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa. Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości nadmiernego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko. Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód, Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest, Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy. Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii.
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa.
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	(KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905)	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM _{2,5} także pułapu stężeń ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia. Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 377)	Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.	Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	Uchwała nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (M.P. z 2016 r. poz. 784 oraz M.P. 2021 poz. 509)	Cele wskazanymi w dokumencie są między innymi: — ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów), — Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r., — Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych, — Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów, — Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych, — Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele główne: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju; — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii, — Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych, Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele Programu: — nie pogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód.
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru Wisły	Cel główny: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym, — Cel szczegółowy: wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,	Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	(Dz.U. 2016 r. poz. 1841) Ustawa z dnia 18 lipca	— Cel szczegółowy: określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami, — Cel szczegółowy: unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi; - Cel główny: obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego, — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagospodarowania, — Cel szczegółowy: ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe; - Cel główny: poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym: — Cel szczegółowy: doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, — Cel szczegółowy: doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź, — Cel szczegółowy: doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, — Cel szczegółowy: wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych, — Cel szczegółowy: budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, — Cel szczegółowy: budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.	Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia rozwoju województwa Dolnośląskiego 2030	Uchwała nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r.	Cele strategiczne: 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych; 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód, Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest. Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego	Uchwała nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Cele strategiczne Planu: 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy, 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka, 4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków. Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa. Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb, Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy.
Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego	Uchwała nr LI/1832/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 czerwca 2014 r.	Celem dokumentu jest określenie niezbędnych priorytetów i wskazanie działań naprawczych mających na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu	Cel: Poprawa klimatu akustycznego Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa.
Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone	Uchwała nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r.	Głównym celem Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych			— Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.
Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022	Uchwała nr XLIII/1450/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 r.	Cele krótkoterminowe: — cel 1. zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów w 2020 r., do poziomu nie większego niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r., — cel 2. zmniejszenie masy powstających odpadów przez ograniczenie marnowania żywności oraz wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia, — cel 3. zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), — cel 4. osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r., — cel 5. do 2020 r. udział masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych w stosunku do wytwarzanych odpadów komunalnych nie może przekraczać 30%, — cel 6. objęcie wszystkich nieruchomości, obsługiwanych przez gminy, systemem selektywnego zbierania odpadów z jednoczesnym odejściem od systemu podziału odpadów na frakcję suchą i moką,	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— cel 7. wprowadzenie jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego województwa do końca 2021 r. – zestandaryzowanie ma na celu zapewnienie minimalnego poziomu selektywnego zbierania odpadów szczególnie w odniesieniu do gmin, w których stosuje się niedopuszczalny podział na odpady „suche” - „mokre”, — cel 8. zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów (przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów), w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi, — cel 9. wprowadzenie we wszystkich gminach w województwie systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów u źródła – do końca 2021 r., — cel 10. konsekwentne stosowanie się do zakazu składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia, — cel 11. wyeliminowanie miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych, — cel 12. utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi, w tym prowadzenie regularnych badań składu morfologicznego odpadów komunalnych w każdej z gmin, — cel 13. należyte monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12), — cel 14. zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych (w tym odpadów o zawartości	

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg s.m.) od 1 stycznia 2016 r., — cel 15. kontynuacja prowadzenia przez gminy gospodarki odpadami w ramach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, — cel 16. Obejmowanie systemem odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych nieruchomości niezamieszkałych we wszystkich gminach województwa w najbliższym organizowanym przetargu, jednak nie później niż do 2021 r. Cele długoterminowe: — cel 1. minimalizacja masy powstających odpadów komunalnych i zagospodarowanie ich zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, — cel 2. dalsze wspieranie działań, których celem jest eliminacja nielegalnych składowisk odpadów, — cel 3. ewaluacja i kontynuacja działań mających na celu rozwój i wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów na terenie województwa dolnośląskiego, — cel 4. doskonalenie systemu selektywnego zbierania odpadów, z dostosowywaniem się do zmiennej morfologii odpadów, — cel 5. systemowe działania w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców województwa dolnośląskiego w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi, obejmujące kompleksowe podejście do ochrony środowiska oraz zwrócenie szczególnej uwagi na prawidłowe funkcjonowanie gospodarki odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji, — cel 6. do 2025 r. recyklingowi powinno być poddawane 60% odpadów komunalnych,	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— cel 7. Ograniczanie składowania odpadów komunalnych i pozostałości z ich przetwarzania w kontekście celu horyzontalnego wyznaczonego w KPGO 2022 w zakresie ograniczenia składowania odpadów komunalnych do 10% w 2030 r.	
Program ochrony środowiska dla powiatu wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024	Uchwała nr XLI/212/17 Rady Powiatu Wołowskiego z dnia 30 listopada 2017 r.	Cel: Trwała poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Zmniejszenie niskiej emisji poprzez budowę i rozbudowę systemów ciepłowniczych i gazowniczych w obszarach o dużej gęstości zaludnienia, — Kierunek interwencji: Wdrażanie programu ochrony powietrza oraz opracowanie i wdrażanie takich programów dla obszarów przekraczania norm jakości powietrza, — Kierunek interwencji: Remonty i modernizacje dróg, — Kierunek interwencji: Wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku, Cel: Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15 % w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych — Kierunek interwencji: Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii. Efektywne wykorzystanie energii, Cel: Poprawa klimatu akustycznego na obszarach, gdzie zostały przekroczone wartości normatywne oraz zabezpieczanie pozostałych obszarów przed zagrożeniem wystąpienia ponadnormatywnej emisji hałasu. — Kierunek interwencji: Obniżenie lub eliminacja uciążliwego hałasu. Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej i kolejowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków. Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa. Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości nadmiernego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko. Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód, Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		komunikacyjnego (w tym modernizacja sieci drogowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą), Cel: Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. — Kierunek interwencji: Działania w zakresie planowania przestrzennego, Cel: Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu i potencjału wód powierzchniowych i podziemnych pod względem jakościowym określonych przez Ramową Dyrektywę Wodną — Kierunek interwencji: Zapewnienie ochrony wód podziemnych przed degradacją (zanieczyszczeniem) zwłaszcza głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych, — Kierunek interwencji: Zwiększenie ochrony wód poprzez likwidację niekontrolowanego odprowadzania ścieków w tym inwentaryzacja źródeł zanieczyszczeń dopływających do wód powierzchniowych. Cel: Tworzenie spójnego i nowoczesnego systemu zarządzania gospodarką wodną z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska — Kierunek interwencji: Racjonalizacja gospodarki zasobami wód w powiecie, Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego. — Kierunek interwencji: Ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka występowania sytuacji nadzwyczajnych z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju oraz oszacowaniem zasobów przyrody i niepogarszaniu stanu środowiska, Cel: Ochrona gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych. — Kierunek interwencji: Ochrona gleb,	— Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest, Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy. Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel: Doskonalenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami. — Kierunek interwencji: Minimalizacja składowanych odpadów poprzez: — rozbudowę infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, — budowę nowych oraz rozbudowę instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), termicznego przekształcania z odzyskiem energii oraz instalacji unieszkodliwiania odpadów, udoskonalanie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, — Kierunek interwencji: Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne Cel: Ukształtowanie spójnego przestrzennie systemu obszarów podlegających ochronie prawnej oraz pozostałych terenów zieleni. — Kierunek interwencji: Ochrona i wzmocnienie ochrony form ochrony przyrody, Cel: Dążenie do minimalizowania ryzyka pożarowego. — Kierunek interwencji: Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia awarii, Cel: Kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań wszystkich grup społeczeństwa w odniesieniu do konkretnych sektorów środowiska w ramach podejmowanych inicjatyw z zakresu edukacji ekologicznej — Kierunek interwencji: Kształtowanie postaw społeczeństwa Cel: Kształtowanie struktury funkcjonalno przestrzennej powiatu z zachowaniem równowagi ekologicznej pomiędzy wykorzystaniem walorów przestrzeni, a rozwojem	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		gospodarczym (poprawa jakości życia i zachowanie wartości środowiska) — Kierunek interwencji: Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w planach zagospodarowania przestrzennego.	
Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2016-2026	Uchwała nr XXI/177/2016 Rady Gminy Wińsko z dnia 31 marca 2016 r.	Cel strategiczny: III. Infrastruktura gminna przyjazna mieszkańcom	Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa. Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm — Kierunek interwencji: Ograniczenie możliwości nadmiernego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko. Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód, Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wińsko na lata 2015 - 2024	Uchwała nr XXIX/227/2016 Rady Gminy Wińsko z dnia 28 października 2016 r.	Cel: Wysoka jakość życia mieszkańców w zmodernizowanej przestrzeni publicznej i infrastrukturze technicznej, z zachowaniem wysokiej jakości środowiska naturalnego i kulturowego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji: Poprawa stanu technicznego (termomodernizacja z wykorzystaniem ekologicznych rozwiązań, sprawna kanalizacja) budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej, służących poprawie jakości powietrza, wód powierzchniowych, przyrody i klimatu akustycznego, — Uporządkowanie gospodarki odpadami na obszarze objętym rewitalizacją (likwidacja „dzikich” wysypisk).	— Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków. Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa. Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wińsko – aktualizacja	Uchwała nr 260/VIII/2021 Rady Gminy Wińsko z dnia 27 stycznia 2021 r.	Cel strategiczny: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Wińsko poprzez podejmowanie działań ukierunkowanych na zmniejszenie zużycia energii i paliw w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych, poprawa efektywności energetycznej oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w sektorach, na które gmina ma wpływ oraz kreowanie możliwości przechodzenia w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w sektorach na które gmina nie ma wpływu.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wińsko na lata 2021-2024 z perspektywą do 2036 r.	Uchwała nr XXXIV/266/2021 Rady Gminy Wińsko z dnia 24 lutego 2021 r.	Dokument ten analizuje aktualne potrzeby energetyczne, wymienia sposoby ich zaspokajania oraz wskazuje na potencjalne źródła pokrycia zapotrzebowania energii do 2036 roku na terenie gminy Wińsko, jednocześnie uwzględniając jej planowany rozwój. Ukazane są w nim również możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii oraz możliwość stosowania środków poprawy efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków.
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wińsko na lata 2012-2032	Uchwała nr V/13/2015 Rady Gminy w Wińsku z dnia 30.01.2015 r.	Nadrzędny cel programu: Wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków powodowanych azbestem u mieszkańców Gminy Wińsko oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko naturalne.	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wińsko	Uchwała nr LXI/388/2014 Rady Gminy Wińsko z dnia 26 maja 2014 r.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wińsko określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Spadek emisji gazów cieplarnianych i innych substancji emitowanych do powietrza, — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE, — Kierunek interwencji: Wzrost efektywności energetycznej budynków. Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIŃSKO NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji: Ograniczenie wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie gminy oraz wzrost ochrony wód, Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Cel: Ochrona przed degradacją gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie degradacji gleb Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO — Kierunek interwencji: Racjonalne prowadzenie systemu gospodarowania odpadami oraz realizacja Programu usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest, Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych — Kierunek interwencji: Zwiększenie udziału terenów zieleni w powierzchni gminy.

Źródło: Opracowanie własne

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.). Niniejszy Program zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Wińsko jest gminą wiejską położoną w powiecie wołowskim, w województwie dolnośląskim. Większość jej obszaru stanowią użytki rolne. Na obszarze tym znajdują się obszarowe formy ochrony przyrody.

Gmina posiada sieć wodociągową i kanalizacyjną. Stopień zwodociągowania i skanalizowania jest niewystarczający. Na terenie tym nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywane są węgiel, biomasa, olej opałowy i gaz. Teren gminy zgazyfikowany jest w 0,03%. Gaz wysokometanowy typu E dostarczany jest do miejscowości Wińsko. Znajduje się tu stacja regazyfikacji – LNG, zlokalizowana w Wińsku, przy ul. Na Piaski. Długość czynnej sieci gazowej wynosi 6 785 m.

Na terenie gminy istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości i porządku.

Stan powietrza atmosferycznego oraz stan wód powierzchniowych na terenie gminy poddawane są badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ we Wrocławiu.

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie dolnośląskiej wykazała przekroczenia pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5}, benzo(a)pirenu B(a)P, arsenu As, ozonu O₃.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy dolnośląskiej były dotrzymane. Na terenie gminy Wińsko nie są prowadzone pomiary jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Informacje o poziomach stężeń poszczególnych substancji na terenach nie objętych stałym monitoringiem jakości powietrza pozyskiwane są za pomocą metod obliczeniowych (tzw. matematycznego modelowania

jakości powietrza). Obliczenia wykonywane są głównie na podstawie danych o emisji zanieczyszczeń do powietrza i danych meteorologicznych. Wyniki modelowania jakości powietrza za 2020 r. na terenie gminy Wińsko nie wykazały przekroczeń obowiązujących norm.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2020 teren gminy Wińsko znalazł się w obszarze przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu. W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne wartości.

Badania JCWP w ostatnich latach wykazały ogólny zły stan wód powierzchniowych na terenie gminy Wińsko.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, na terenie gminy Wińsko występuje zagrożenie powodzią w okolicy rzeki Odry.

W ramach obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Wińsko.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy Gminy Wińsko odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Gminy raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Położenie gminy Wińsko wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	11
Tabela 2. Liczba ludności w gminie Wińsko w latach 2016-2020	11
Tabela 3. Ludność gminy Wińsko w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych	12
Tabela 4. Urodzenia żywe, zgony ogółem i przyrost naturalny na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	13
Tabela 5. Migracja na pobyt stały na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	14
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	16
Tabela 7. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Wińsko w latach 2016-2020	17
Tabela 8. Infrastruktura gazowa na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	20
Tabela 9. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	34
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	34
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	36
Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	38
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	41
Tabela 14. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Wińsko	43
Tabela 15. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Wińsko	45
Tabela 16. Położenie gminy Wińsko względem JCWPd	49
Tabela 17. Ocena stanu JCWPd, znajdujących się na terenie gminy Wińsko	49
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	51
Tabela 19. Sieć wodociągowa na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	52
Tabela 20. System kanalizacyjny na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	53
Tabela 21. Ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalni ścieków w roku 2016 i 2020	53
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	54
Tabela 23. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Wińsko	57
Tabela 24. Aktualne przestrzenie górnicze na terenie gminy Wińsko	57
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	57
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	60
Tabela 27. Masa opadów odebranych od właścicieli nieruchomości	61
Tabela 28. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Wińsko w [kg] – dane z bazy azbestowej	63
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	63
Tabela 30. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Wińsko	64
Tabela 31. Charakterystyka użytku ekologicznego, znajdującego się na terenie gminy Wińsko	74
Tabela 32. Wykaz pomników przyrody, znajdujących się na terenie gminy Wińsko	74
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	77
Tabela 34. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	79
Tabela 35. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wińsko na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029	95
Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	100
Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	103
Tabela 38. Propozycje wskaźników monitorowania celów	108
Tabela 39. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	111
Rysunek 1. Położenie gminy Wińsko na tle powiatu wołowskiego i województwa dolnośląskiego	10
Rysunek 2. Sieć dróg na terenie gminy Wińsko	19
Rysunek 3. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	22
Rysunek 4. Położenie gminy Wińsko na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	25
Rysunek 5. Położenie gminy Wińsko na tle okręgów geotermalnych Polski	28

Rysunek 6. Położenie gminy Wińsko na mapie temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	29
Rysunek 7. Położenie gminy Wińsko na mapie usłonecznienia na terenie Polski.....	30
Rysunek 8. Mapa stacji bazowych sieci komórkowych	40
Rysunek 9. Mapa zagrożenia powodziowego	48
Rysunek 10. Położenie GZWP na terenie gminy Wińsko	50
Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Wińsko	56
Rysunek 12. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Wińsko	65
Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Wińsko w latach 2016-2020	12
Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Wińsko w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020	13
Wykres 3. Przyrost naturalny na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	14
Wykres 4. Migracje na pobyt stały na terenie gminy Wińsko w latach 2016-2020	15
Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Wińsko	18